

Z Kuşuğu Yatırım Alışkanlıklarını Anlamak

Ekim 2024

İçerik

Araştırmanın Amacı ve Metodoloji	3
Demografi	4
Araştırma Bulguları	6
Yatırım Dünyası	10
Yatırımcılar	31
Yatırım Yapmayan Gen Z	57

Araştırmanın Amacı

ABD, Kanada, Çin ve Birleşik Krallık'ı kapsayan bir araştırmayla 18-25 yaş aralığındaki yatırımcıların yatırım önceliklerini incelenmiştir.¹ Bu yeni nesil yatırımcıların dijital doğaları ve küresel değişimlerin etkisiyle yatırım davranışları önceki nesillerden farklılaşma eğilimi göstermektedir.

Türkiye'de ise pandemi öncesi 1 milyon olan hisse senedi yatırımcısı sayısı Ekim 2023'te 8.5 milyona yükselmiştir. Bu yatırımcıların 5 milyonu 40 yaş altında yer almaktadır. CFA Society İstanbul ve Türkiye Kurumsal Yatırımcı Yöneticileri Derneği (TKYD) Türkiye'de Z kuşağının yatırım tercihlerini, diğer kuşaklardan farklılıklarını ve sosyal medyanın etkisini inceleyerek global araştırmanın benzerini gerçekleştirmeyi hedeflemektedir.

Bu araştırma ile amaç, genç neslin yatırım hedeflerini, bilgi kaynaklarını ve genel yatırım eğilimlerini belirlemek ve Türkiye'deki genç yatırımcıların, küresel eğilimlerden ve değişen koşullardan nasıl etkilendiğini anlayarak, gelecekteki yatırım stratejilerine ışık tutacak önemli içgörüler elde etmektir.

¹ CFA Institute, FINRA Investor Education Foundation ve Zeldis Research tarafından hazırlanan çalışma:
<https://rpc.cfainstitute.org/research/reports/2023/gen-z-investing>

Hedef Kitle

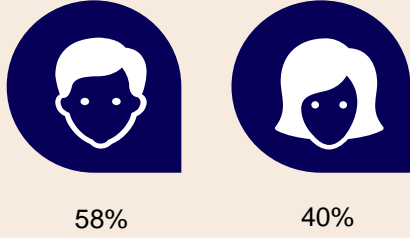
- Bu çalışma çerçevesinde **toplamda 1260 kantitatif** görüşme gerçekleştirilmiştir.
 - n:300 Yatırım yapmayan Gen Z (18-25 yaş)
 - n:320 Yatırım yapan Gen Z (18-25 yaş)
 - n:320 Yatırım yapan Millennial / GenY (26-41 yaş)
 - n:320 Yatırım yapan Gen X (42-57 yaş)
 - Son 12 ay içerisinde en az 1 kez yatırım yapmış

Metodoloji

- Bolt Insight **Bolt Real – Audience** © sistemi üzerinden sosyal medya ve ad network'leri kullanarak kantitatif yöntem ile U&A araştırması yürütülmüştür.
- 5 – 13 Mart 2024 tarihleri arasında veri toplama süreci gerçekleşmiştir.

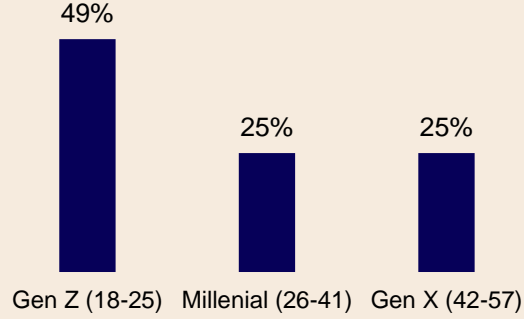
Demografi

Cinsiyet

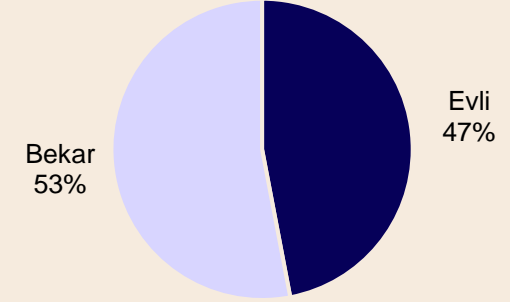

Diğer: %2

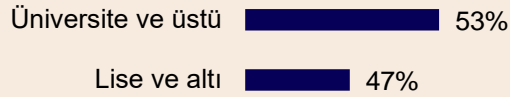
Yaş Grubu

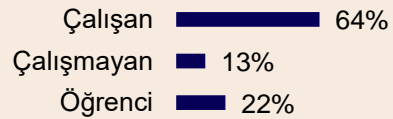
Medeni Hal

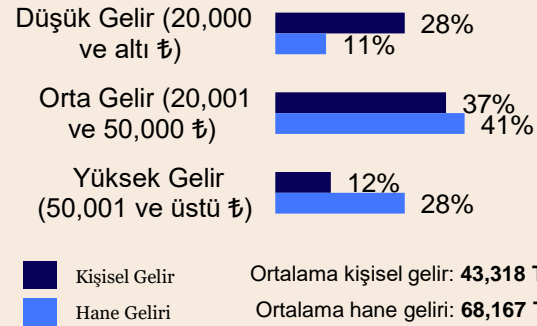
Eğitim Durumu

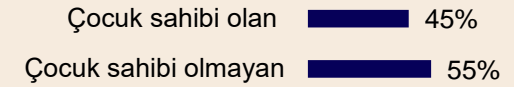
Çalışma Durumu

Gelir Seviyeleri

Çocuk Sahipliği ve Yaşı

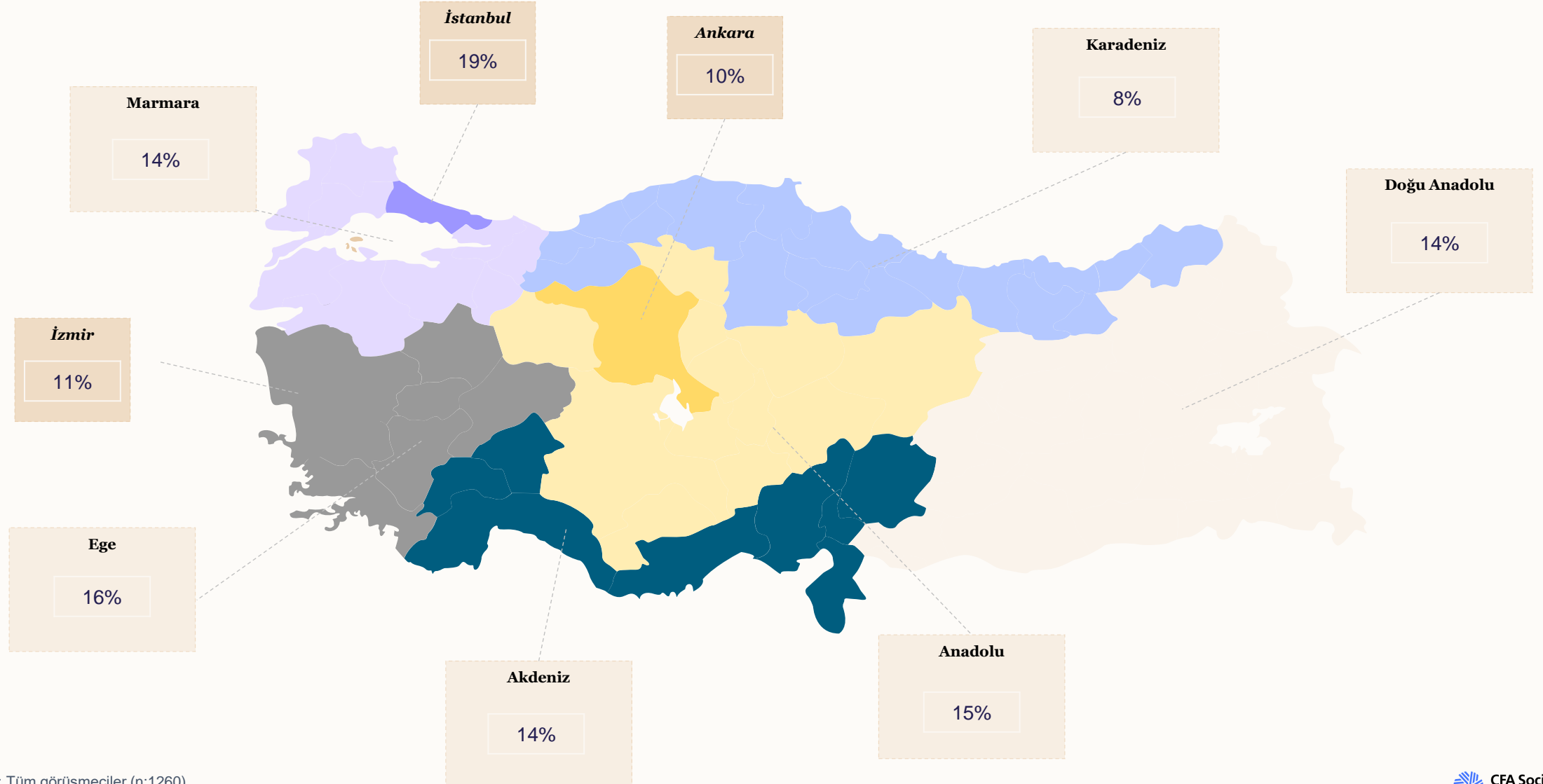
0-2 yaşında	%17
2-5 yaşında	%29
6-9 yaşında	%30
10-12 yaşında	%23
13-18 yaşında	%37
18+ yaşında	%15

Ortalama çocuk sayısı: 1,7

Baz: Tüm görüşmeciler (n:1260)

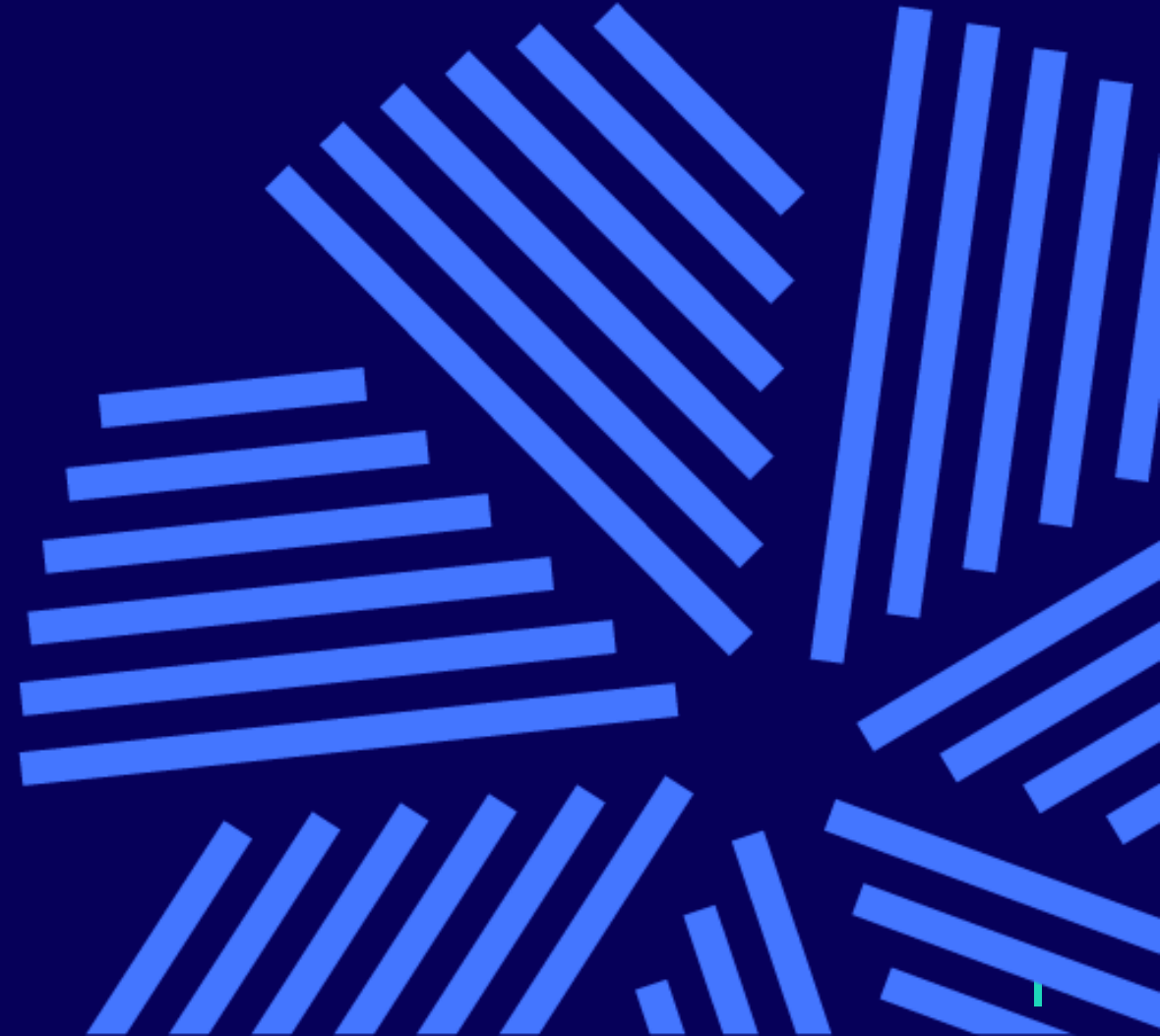
**Sadece jenerasyon grupları için kota uygulanmıştır. Her bir grup içerisinde yaş, cinsiyet, eğitim durumu, gelir seviyesi takip edilirken, herhangi bir kota uygulanmamıştır.

Bölgesel Dağılım

Baz: Tüm görüşmeciler (n:1260)

Araştırma Bulguları

Jenerasyon Farklılaşması

Gen Z (Yatırım Yapmayan)

Ortalama Yaş: 21
Ortalama Kişisel Gelir: 27.000₺
Ortalama Hane Geliri: 41.000₺

Yatırım bilgilerini **çevrelerinden** ve **internetten** edinirken, finansal konularda **eğitime** de büyük bir önem duymaktadırlar. Ancak, finansal **hedeflerine ulaşamayacaklarına** dair bir inançları bulunmakta ve bunun ana sebeplerini **eğitim borçları** ve **diğer borçlar** olarak görmektedirler.

Gelirlerinin ve birikimlerinin yetersizliği, tasarruf yapma eğilimlerinin olması ve **yüksek endişe** ile güvensizlik duyguları, yatırım yapmamalarının başlıca nedenleri arasında yer almaktadır.

Yatırım yapmayı düşünenler **kıymetli madenler** ve **borsaya** yönelik bir eğilim içindedirler.

Gen Z

Ortalama Yaş: 22
Ortalama Kişisel Gelir: 33.000₺
Ortalama Hane Geliri: 69.000₺

Finansal bağımsızlık ve **birikim** yapma konusunda oldukça hevesli olmakla birlikte, yatırımlarını düzensiz bir şekilde yönetmektedirler. Başlangıçta çoğunlukla **kıymetli madenler** ve **kripto varlıklara** yatırım yapmaya başlayan bu grubun, şu anda **mevduat, borsa, bono ve kıymetli madenler** gibi çeşitli alanlarda yatırımları bulunuyor. Ancak diğer iki gruba göre birikim düzeyleri düşük seviyede. Bilgi edinme süreçlerinde sosyal medya platformları, podcast'ler, bloglar ve çevreleri önemli bir yer tutmakta; özellikle **Telegram, X ve YouTube**, başlıca bilgi kaynakları arasındadır. Finansal hedefleri arasında **ebeveynlerinden bağımsız bir yaşam sürmek, aile kurabilecek birikim yapmak** ve **pasif gelir** elde etmek yer almakta. **Hedeflerine ulaşacakları konusunda iyimser** olsalar da, **eğitim borçları ve bilgi eksiklikleri gibi engellerle karşı karşıyadırlar.**

Yatırımlarının yönetiminde genellikle kendi kararlarını almakta ve bu süreçte ebeveyn desteğinin önemli bir etkisi bulunmaktadır.

Değer kaçırma korkusu, yüksek risk alarak büyük miktarlarda yatırım yapma, ya hep ya hiç tarzı yatırım yapma eğilimi; ve banka veya başkalarından borç alma & kaldıraçlı yatırım yapma durumu özellikle Gen Z ve Millennial arasında daha belirgindir.

Millennial

Ortalama Yaş: 34
Ortalama Kişisel Gelir: 53.000₺
Ortalama Hane Geliri: 77.000₺

Gelirlerinin %5-10'unu düzenli olarak yatırıma ayırmakta ve çeşitli yatırım alanlarında sahiplikleri bulunmaktadır. Bilgi toplama konusunda X'i tercih ederken, **profesyonel kurumlara** güven duymakta ve yatırım konusunda **özel eğitim almış** durumdadırlar. Yatırımlarını **bir aracı kurum/ profesyonel yatırım uzmanı aracılığıyla yönetmektedirler.**

Beklenmedik masraflara hazırlıklı olma, **emeklilik, tatil giderleri, pasif gelir** ve **finansal özgürlük** gibi finansal hedeflere sahipler. Bu **hedeflere ulaşacaklarına inanmakta** ancak **sağlık harcamaları, çocuk masrafları ve bilgi eksikliği** gibi etkenler zorlanmalarına neden olmaktadır.

Gen X

Ortalama Yaş: 48
Ortalama Kişisel Gelir: 47.000₺
Ortalama Hane Geliri: 69.000₺

Gelirlerinin %5-15'ini düzenli olarak yatırıma ayırırken, diğer gruplara kıyasla toplam yatırımlarında bono sahipliği daha düşüktür. Bilgi edinmek için **sosyal medya kanallarını, finansal kurumları ve profesyonel yatırım uzmanlarını** kullanmakta ve **profesyonel kurumlara, TV ve influencer'lara** güven duymaktadırlar.

Yatırım yapmaya daha ileri yaşlarda başlamışlar ve **finansal hedeflerine ulaşma konusunda emin değiller.** Bu belirsizliğin nedenleri arasında **piyasa ve ekonomi koşulları, doğal afetler ve çocuk masrafları** gibi zorlayıcı konular yer almaktadır.

Yatırım Yapan Profil ve Tercihler

Finansal Hedefler

Finansal bağımsızlık, araba, ev almak ve beklenmedik masraflar için yeterli birikime sahip olmak en çok belirtilen finansal hedeflerdir.

Millennial için finansal özgürlük ve yatırım amaçlı gayrimenkul; Gen X için emeklilik için birikim yapma gibi hedefler öne çıkarken, Gen Z daha çok aile kurma ve bağımsız yaşama hedeflerine odaklanmaktadır.

Kadınlar genellikle eğitim için birikim yapma ve bağımsız yaşam hedeflerini öne çıkarırken, evli ve çocuklu bireyler, finansal özgürlüğü sağlama, beklenmedik masrafları karşılama, istedikleri zaman emekli olacak birikime sahip olma, eğitim için yatırım yapma ve yeterli miktarda parayla tatil yapma gibi hedeflerini vurgulamaktadır.

Yatırım Davranışları

Ebeveyn davranışlarının Gen Z ve Millennial üzerinde etkisi olduğu görülmektedir.

Özellikle Gen Z'de aileler çocuklarıyla bu konuyu konuşmaktadır.

Ayrıca, bu grup ailelerinden toplu alımlar yaparak ilerlediği, ancak Gen Z'nin aldığı miktarın daha düşük seviyede olduğu karşımıza çıkmaktadır.

Yatırım Güveni ve Risk Algısı

Her 5 katılımcıdan yaklaşık 1'i ana paradan bir miktar kaybetmeyi göze almaktadır.

Özellikle Millennial yatırım yaparken kendilerine güvenmekte ve risk alma konusunda daha cesur davranmaktadır.

Tüm yatırımcı profillerinde riskli bulunmasına rağmen kripto varlıklar ve borsa portföylerde en çok yer verilen yatırım araçları olmuştur.

Yatırım yapmayan Gen Z olabildiğince riskten kaçınıp güvenli yatırım araçlarını tercih ederek düzenli bir gelir sağlamak istemektedir.

Etkilenilen ve Bilgi Alınan Kaynakları

Döviz trendleri, yakın çevre ve sosyal medya/uygulamalar en çok takip edilen kaynaklardır.

Döviz trendleri Millennial'da, yakın çevre ve medya kaynakları Gen X'te, YouTube ise Gen Z'de öne çıkmaktadır.

Yatırım yapan Gen Z ve Millennial grubunun eğitime önem verdiği görülmektedir. Bu durum ayrıca çalışan, eğitim düzeyi ve kişisel gelir durumu yüksek, evli ve çocuklu kişiler arasında daha yaygındır.

Sosyal medya / iletişim grupları, profesyonel yatırım uzmanları, finansal ve devlet kurumları özellikle Millennial'da öne çıkmaktadır. Podcast ve bloglar Gen Z'de daha çok belirtilmektedir.

Uzman/ Influencer Güvenilirliği

Katılımcılar, uzman/influencer'dan konunun açık ve anlaşılır bir şekilde anlatılmasını beklemektedir. Özellikle yatırım yapanlar, bu influencer'ların kendi yatırımlarını ve finansal performanslarını paylaşmalarını istemektedir.

İstatistiki farklılık olmasa bile Gen Z, bir şey satmaya çalışmayan ve sadece bilgi paylaşımı yapan birini ararken, Millennial güvendikleri bir kişinin önerisini takip etmeye meyillidirler. Gen X ise, bu influencer'ların sağladığı bilgilerin kendi durumlarıyla ilgili olmasını istemektedir.

Kadınlar, erkeklere göre influencer'ların kişisel yatırım ve finansal performanslarını paylaşmalarını ve sağladıkları bilgilerin kendi durumlarıyla ilgili olmasını daha çok beklemektedir.

Yatırım Yapan Profil ve Tercihler

Yatırım Yapanlar ve Profil

Yatırım yapanların çoğunluğu düzenli geliri olan, genellikle erkek, evli, çocuklu, çalışan ve yüksek gelire sahip kişilerdir. Evli ve çocuklu bireyler gelirlerinin belirli bir yüzdesini tasarruf ve yatırım için ayırmaktadır.

Millennial ve Gen X gelirlerinin %1-10'unu yatırıma ayırma eğilimindedir.

Yatırım Tercihleri

Sahip olunan yatırım araçları sorulduğunda katılımcıların yarıdan fazlası portföylerinde kripto varlık (%59), borsa (%55) ve kıymetli maden (%52) bulundurduklarını ifade etmiştir.

Erkekler genellikle kripto varlıklara odaklanırken, kadınlar daha çok kıymetli madenler, mevduat, bono ve türev işlemlerle ilgilenmektedir.

Yüksek geliri bireyler türev işlemlerde daha fazla yatırım yapma eğilimindedir.

Yatırım Hedefleri

Yatırımcıların çoğunluğu belirli bir gelir seviyesini ve risk dağıtımını hedefleyerek portföylerini oluşturmaktadır.

Başlangıçta tercih edilen yatırım araçları zamanla çeşitlenebilmektedir.

Birikmiş küçük miktar parayla yatırım yapma imkanı, içsel merak ve yatırım yapacak bir miktar paraya sahip olma gibi faktörler, yatırım yapma isteğini artıran etkenler arasında öne çıkmaktadır.

Yatırımların Yönetimi ve Karar Süreçleri

Yatırımların çoğunlukla banka mobil uygulamaları ve websiteleri aracılığıyla yönetildiği gözlemlenmektedir. Müşteri temsilcisiyle olan ilişkiler daha çok Millennial'da tercih edilen bir yöntemdir.

Yatırımcılar genellikle portföy değerlerini düzenli olarak kontrol etmekte ve güncel piyasa verilerini takip etmektedir. Alım/satım işlemleri genellikle haftada birkaç kez gerçekleştirilmektedir.

Bir yatırımın değerini kaçırma korkusuyla yatırım yapmak (*fear-of-missing-out*, "FOMO"), yüksek risk alarak büyük miktarlarda yatırım yapma ve «*ya hep ya hiç*» tarzı yatırım yapma eğilimi özellikle Gen Z ve Millennial arasında daha belirgindir.

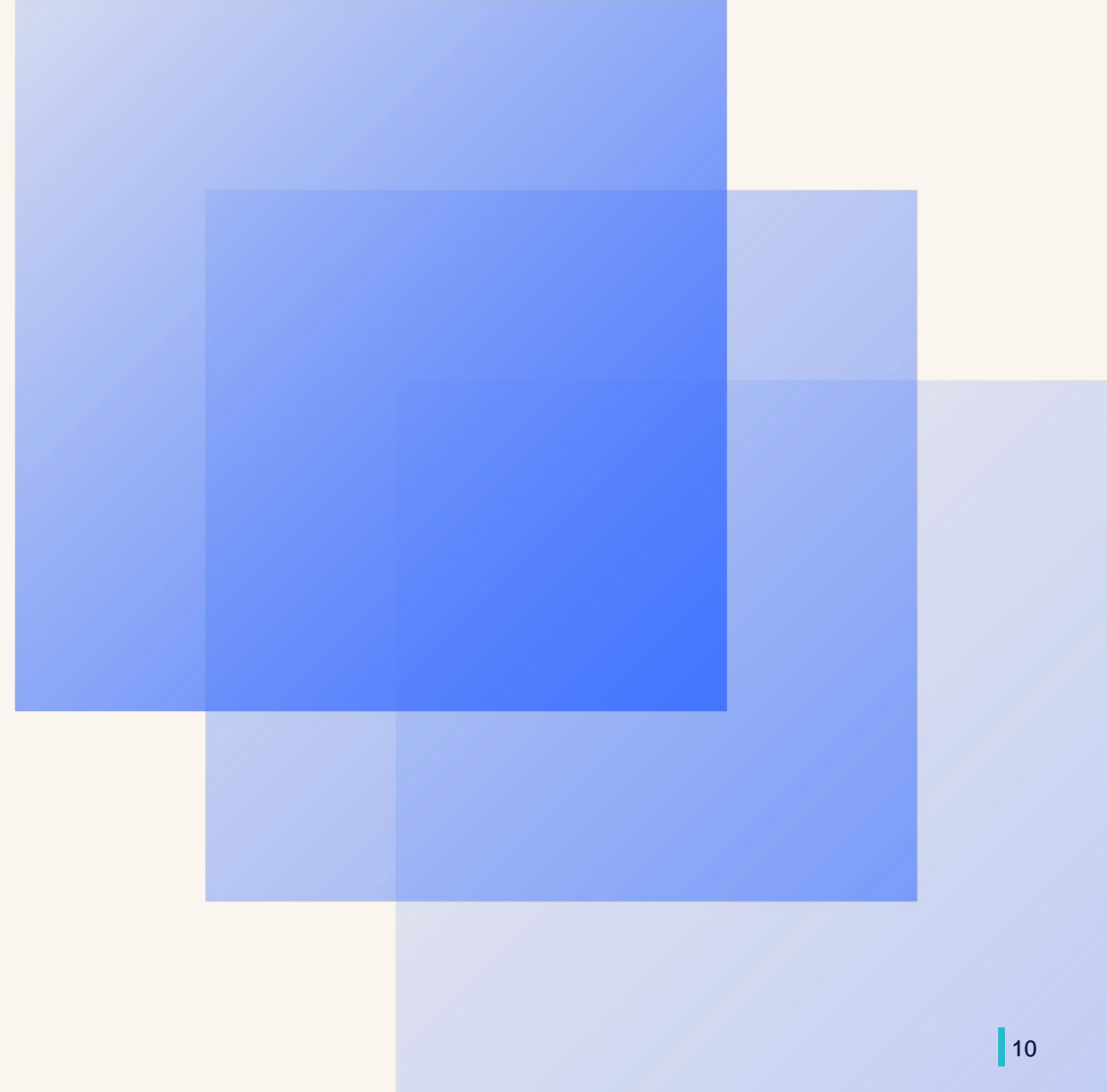
Finansman ve Yatırım Kaynakları

Yatırımcıların yaklaşık üçte biri yatırım yapmak için banka kredisi veya yakınlarından borç alırken, benzer bir orandaki katılımcı da kaldıraçlı yatırım gerçekleştirdiğini belirtmektedir. Bu davranış Millennial'da daha yaygındır.

Yatırımda karar verme yeteneğine güvenenlerin yüksek riskli ürünlere daha çok ilgi gösterdikleri gözlemlenmektedir.

Ailesinden yatırım için toplu para alanlar genellikle düşük riskli ürünlere daha fazla yönelmektedir.

Yatırım Dünyası

Finansal bağımsızlık, araba/ev almak ve beklenmedik masraflar için yeterli birikime sahip olmak en çok belirtilen finanslar hedeflerdir.

Finansal Hedefler

Finansal özgürlüğümü/
bağımsızlığımı sağlamak
%42

Araba almak
%35

Ev almak
%32

Beklenmedik masrafları
karşılama için yeterli
birikime sahip olmak
%31

Baz: Tüm katılımcılar (n:1260)

Q1. Aşağıdaki listeden finansal hedeflerini seçer misin? (Çok cevap)

Millennial ve Gen X'ler beklenmedik masrafları karşılamak gibi bir hedeflerinin olduğunu ifade ederken, Gen Z ise aile kurmaya yetecek kadar tasarruf edip ebeveynlerinden ve akrabalarından bağımsız bir yaşam sürmek doğrultusunda hedeflerinin olduğunu, diğer gruplara kıyasla daha fazla belirtmektedir.

Finansal Hedefler

	%	Toplam	GRUP			
			Yatırım yapmayan Gen Z	Yatırım yapan Gen Z	Yatırım yapan Millennial	Yatırım yapan Gen X
			B	A	C	D
	Baz	1260	300	320	320	320
Finansal özgürlüğümü/ bağımsızlığımı sağlamak	42		23	47 B	53 BD	44 B
Araba almak	35		33	34	38	34
Ev almak	32		30	35	31	32
Beklenmedik masrafları karşılamak için yeterli birikime sahip olmak	31		14	30 B	40 AB	42 AB
İstedğim zaman emekli olacak kadar birikim yapmak ve ihtiyacım olduğu sürece rahat bir şekilde yaşamak	24		12	22 B	28 B	35 AB
Eğitim için birikim yapmak (kendim, çocuklarımın, ailem)	23		19	22	25	25
Yatırım amaçlı gayrimenkul almak (pasif gelir)	23		8	28 B	31 B	26 B
Yeterli miktarda para biriktirip tatil yapabilmek	22		15	23 B	26 B	23 B
Kendi işimi kurmaya yetecek kadar tasarruf yapmak	21		18	23	24 D	18
Borçlarımı (kredi kartı, kredi - konut ve araba gibi) ödemek / azaltmak	21		18	20	24	23
Aylık faturalarımı ödeyebilmek	16		16	17	15	17
Aile kurmaya yetecek kadar tasarruf etmek	13		16 D	20 CD	12 D	6
Ebeveynlerden/akrabalardan bağımsız yaşamak	12		13 D	17 CD	10	8

Kadınlar, finansal hedeflerinin daha çok **eğitim için birikim yapmak ve ebeveynlerinden veya akrabalarından bağımsız yaşamak olduğunu**, erkeklere kıyasla daha fazla ifade ederken, **çalışanlar** ise **finansal özgürlüğü sağlama, istedikleri zaman emekli olacak kadar birikim yapma ve ihtiyaçları olduğu sürece rahat bir yaşam sürme** hedeflerini çalışmayanlara göre daha fazla belirtmektedir. **Evlü ve çocuklu bireyler**, finansal özgürlüğü sağlama, beklenmedik masrafları karşılama, istedikleri zaman emekli olacak birikime sahip olma, eğitim için yatırım yapma ve yeterli miktarda para ile tatil yapma gibi hedeflerini daha fazla belirtirken; **bekar ve çocuksuz bireylerin** hedefleri **aile kurmaya yetecek kadar tasarruf etmek ve ebeveynlerden/akrabalardan bağımsız yaşamak** doğrultusunda daha fazla vurguladıkları görülmektedir.

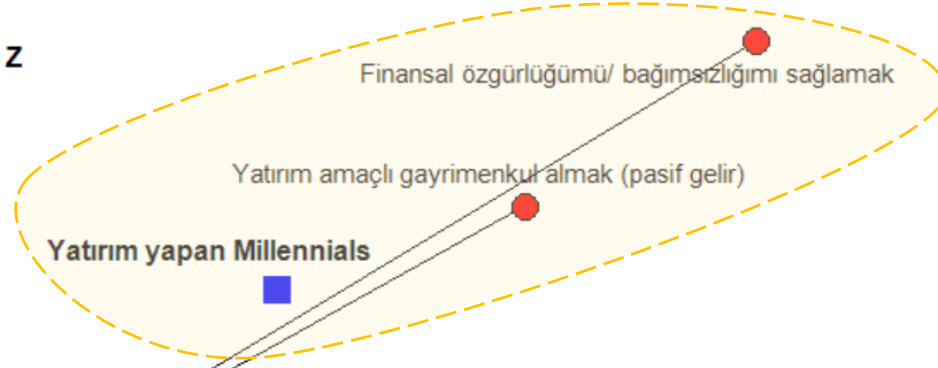
Baz: Tüm katılımcılar (n:1260) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
Q1. Aşağıdaki listeden finansal hedeflerini seçer misin? (Çok cevap)

Biplot Analizi – Finansal Hedefler

Yatırım yapan Millennial

- Finansal özgürlüğümü/ bağımsızlığımı sağlamak
- Yatırım amaçlı gayrimenkul almak (pasif gelir)

Yatırım yapan Gen Z

Aile kurmaya yetecek kadar tasarruf etmek

Kendi işimi kurmaya yetecek kadar tasarruf yapmak

Ebeveynlerden/akrabalardan bağımsız yaşamak

Ev almak

Araba almak

Aylık faturalarımı ödeyebilmek

Yatırım yapmayan Gen Z

Eğitim için birikim yapmak (kendim, çocuklarımın, ailem)

Borçlarımı (kredi kartı, kredi - konut ve araba gibi) ödemek / azaltmak

Yeterli miktarda para biriktirip tatil yapabilmek

Beklenmedik masrafları karşılamak için yeterli birikime sahip olmak

İstediğim zaman emekli olacak kadar birikim yapmak ve ihtiyacım olduğu sürece rahat bir şekilde yaşamak

Yatırım yapan Gen X

Yatırım yapmayan Gen Z

- Aylık faturalarımı ödeyebilmek

Yatırım yapan Gen X

- İstediğim zaman emekli olacak kadar birikim yapmak ve ihtiyacım olduğu sürece rahat bir şekilde yaşamak

16,4 %
80,7 %

Baz: Tüm katılımcılar (n:1260)

Q1. Aşağıdaki listeden finansal hedeflerini seçer misin? (Çok cevap)

Finansal hedeflere ulaşma konusunda yatırım yapan Gen Z ve Millennial gruplarının daha emin olduğu görülmektedir.

Özellikle yatırımda karar verme yeteneğine güvenen yatırımcılar arasında oranlar yükselmektedir. (T2B:%78)

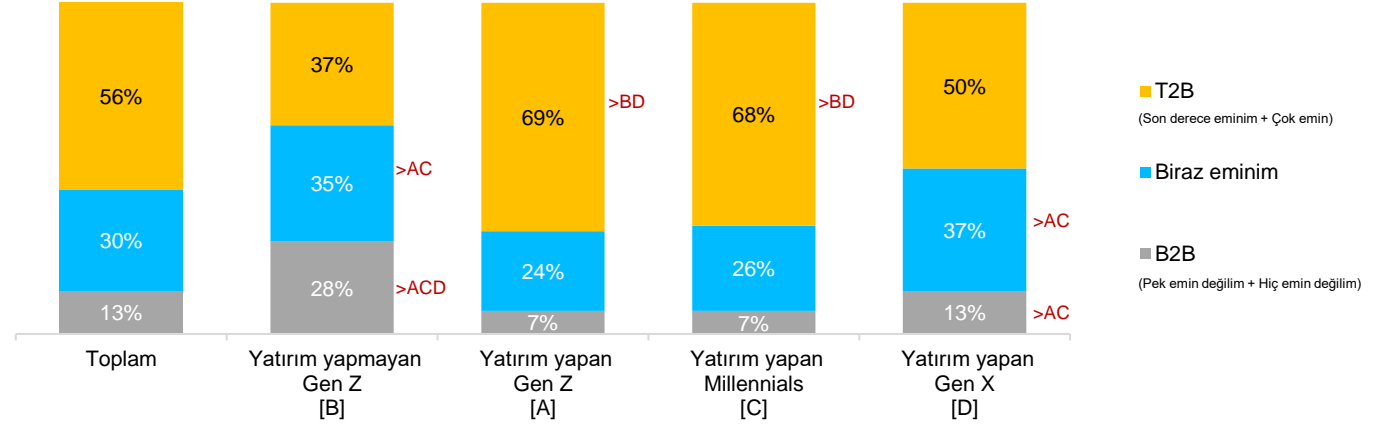
Çalışan, orta-yüksek gelir grubuna mensup, evli ve çocuklu kişiler diğer gruplara kıyasla daha pozitifdir. Emin olmama durumu erkekler arasında daha yaygın düzeydedir.

Finansal hedeflere ulaşmadaki zorluklar Gen Z'de eğitim kredi/borçları (%21); Millennial'da (%24), Gen X (%20) ve kadınlarda (%21) çocuk yetiştirme masrafları; yatırım yapan Gen Z'de ise finans/yatırım konusunda bilgi eksikliği (%18) öne çıkmaktadır.

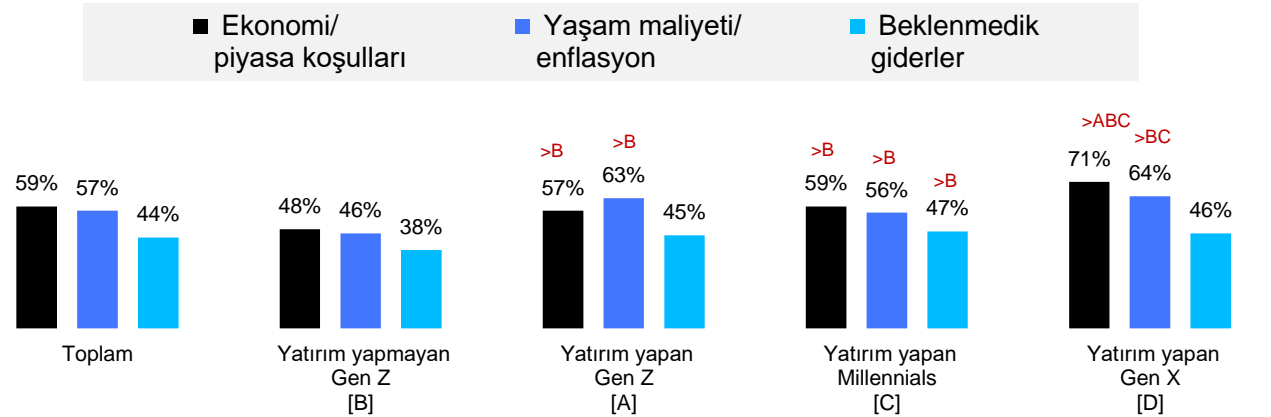
Yaşam maliyeti/enflasyon, ekonomi/piyasa koşulları ve finans/yatırım konusunda bilgi eksikliği, yatırım konusunda yeteneğine güvenmeyen ya da az güvenen kişiler tarafından daha çok ifade edilmektedir.

Sağlık harcamaları ve doğal afet ise evli ve çocuklu kişiler tarafından daha çok belirtilmektedir.

Finansal Hedefe Ulaşma Eminliği

Finansal Olarak Hedefe Ulaşmada Zorlayan İlk 3 Unsur

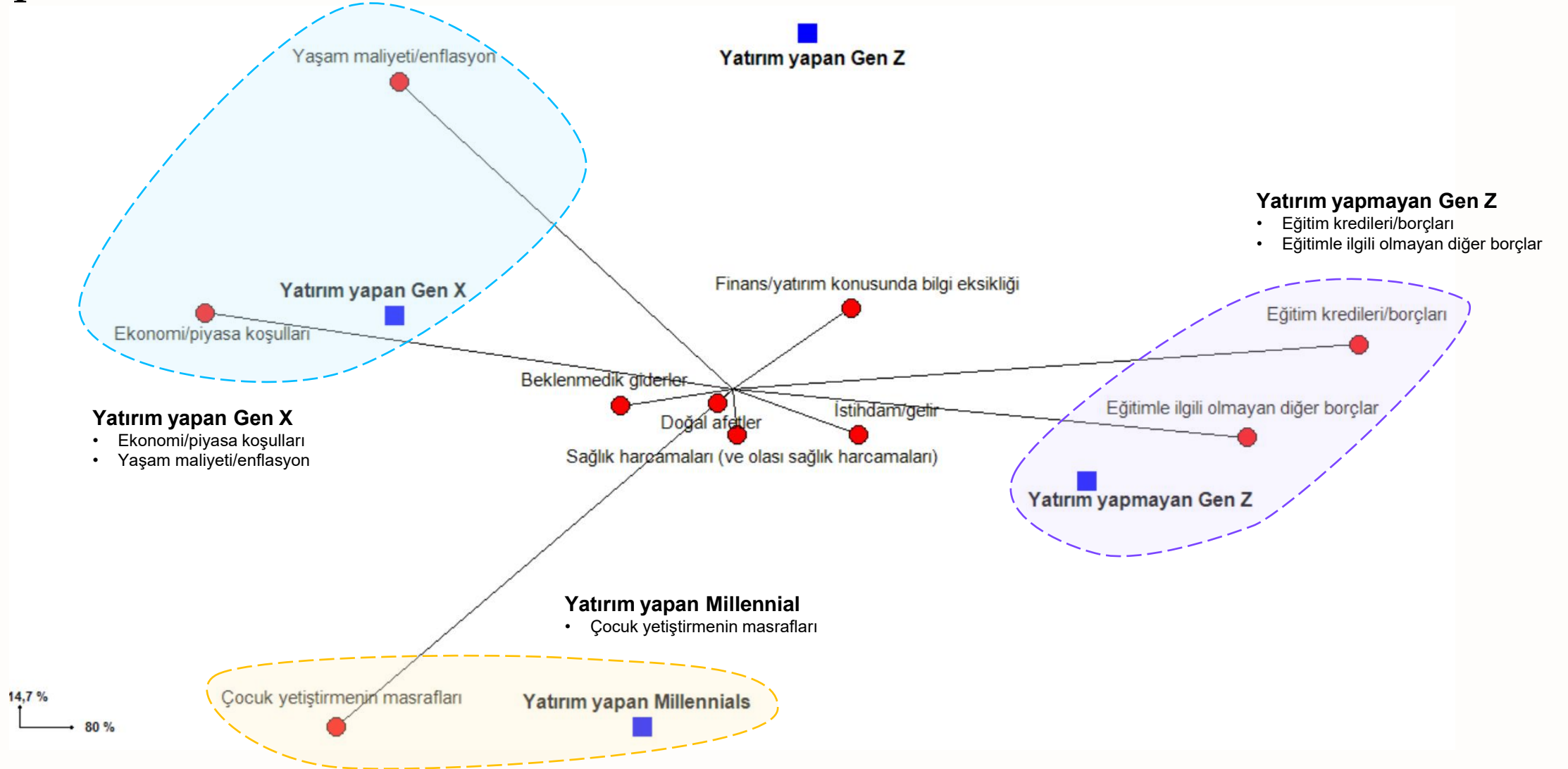
Baz: Tüm katılımcılar (n:1260); Yatırım yapmayan Gen Z (n:300), Yatırım yapan Gen Z, Millennial, Gen X (n:320)

>Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir

Q2. Finansal hedeflerine ulaşabileceğinden ne kadar eminisin? (Tek cevap)

Q3. Aşağıdaki ifadeler arasından seni finansal olarak hedeflerine ulaşmada zorlayan unsurları belirtir misin? (Çok cevap - Max 3)

Biplot Analizi

Baz: Tüm katılımcılar (n:1260)

Q3. Aşağıdaki ifadeler arasından seni finansal olarak hedeflerine ulaşmada zorlayan unsurları belirtir misin? (Çok cevap - Max 3)

Yatırım yapan kişilerin ebeveynleri de yatırım yapmaktadır. Bu durum özellikle Gen Z ve Millennial’lar arasında daha yaygındır.

Gen Z ve Millennial arasında, yatırım için ailelerinden toplu para alanların oranı daha yüksek olsa da, Gen Z’de bu toplu paranın miktarı daha düşük seviyededir. Kendisini yatırım ve para yönetimi açısından bilgili bulan kişilerin oranı Millennial ve Gen X’te daha yüksektir.

	%	Toplam	GRUP			
			Yatırım yapmayan Gen Z	Yatırım yapan Gen Z	Yatırım yapan Millennial	Yatırım yapan Gen X
			B	A	C	D
Ebeveynlerin Geçmişte Finansal Yatırım Deneyimi	<i>Baz</i>	1260	300	320	320	320
Evet		50	21	65 BD	64 BD	48 B
Hayır		34	44 AC	24	25	43 AC
Bilmiyorum		16	35 ACD	12	11	9
Anne, Baba veya Diğer Aile Üyelerin Yatırım Konusunda Konuşma Durumu						
Evet, 18 yaşından önce		20	13	33 BCD	20 BD	14
Evet, 18 yaşından sonra		38	18	42 B	50 AB	43 B
Hayır		31	50 ACD	17	24 A	36 AC
Hatırlamıyorum		10	19 ACD	9	6	7
Hayata İlk Başlarken Yatırım Yapabilmek İçin Toplu Para Alma Durumu						
Ailesinden toplu para alanlar		26	5	37 BD	38 BD	23 B
<i>Mean</i>		56.357,66 TL	17.103,67 TL	30.085,96 TL	77.214,76 TL A	71.466,22 TL A
Hayır		64	71 AC	56	58	73 AC
Bilmiyorum / yanıtlamak istemiyorum		10	24 ACD	8 D	4	4
‘Yatırım konusunda ailemden daha bilgiliyim’						
TB: Katılıyorum		56	31	54 B	67 AB	69 AB
T2B: Katılıyorum + Biraz katılıyorum		81	56	82 B	91 AB	92 AB
<i>Mean</i>		4.25	3.54	4.28 B	4.57 AB	4.58 AB
‘Genel olarak para yönetimi konusunda ailemden daha fazlasını biliyorum’						
TB: Katılıyorum		51	31	46 B	64 AB	63 AB
T2B: Katılıyorum + Biraz katılıyorum		79	57	78 B	88 AB	93 ABC
<i>Mean</i>		4.21	3.61	4.15 B	4.49 AB	4.53 AB

Kadın, evli, çocuklu ve hane geliri yüksek olan kişilerin ebeveynlerinin diğer gruplara kıyasla daha yüksek düzeyde yatırım yaptıkları görülmektedir. Yine kişisel ve hane gelirleri yüksek olan kişilerin ebeveynlerinin kendisiyle 18 yaşından önce yatırım yapma hakkında konuştuklarını belirtmektedir. Erkekler, çalışanlar, gelir düzeyi yüksek olanlar, evli ve çocuk sahibi olanlar yatırım ve para yönetimi konusunda ailesinden daha fazla bilgili olduklarını vurgulamaktadır.

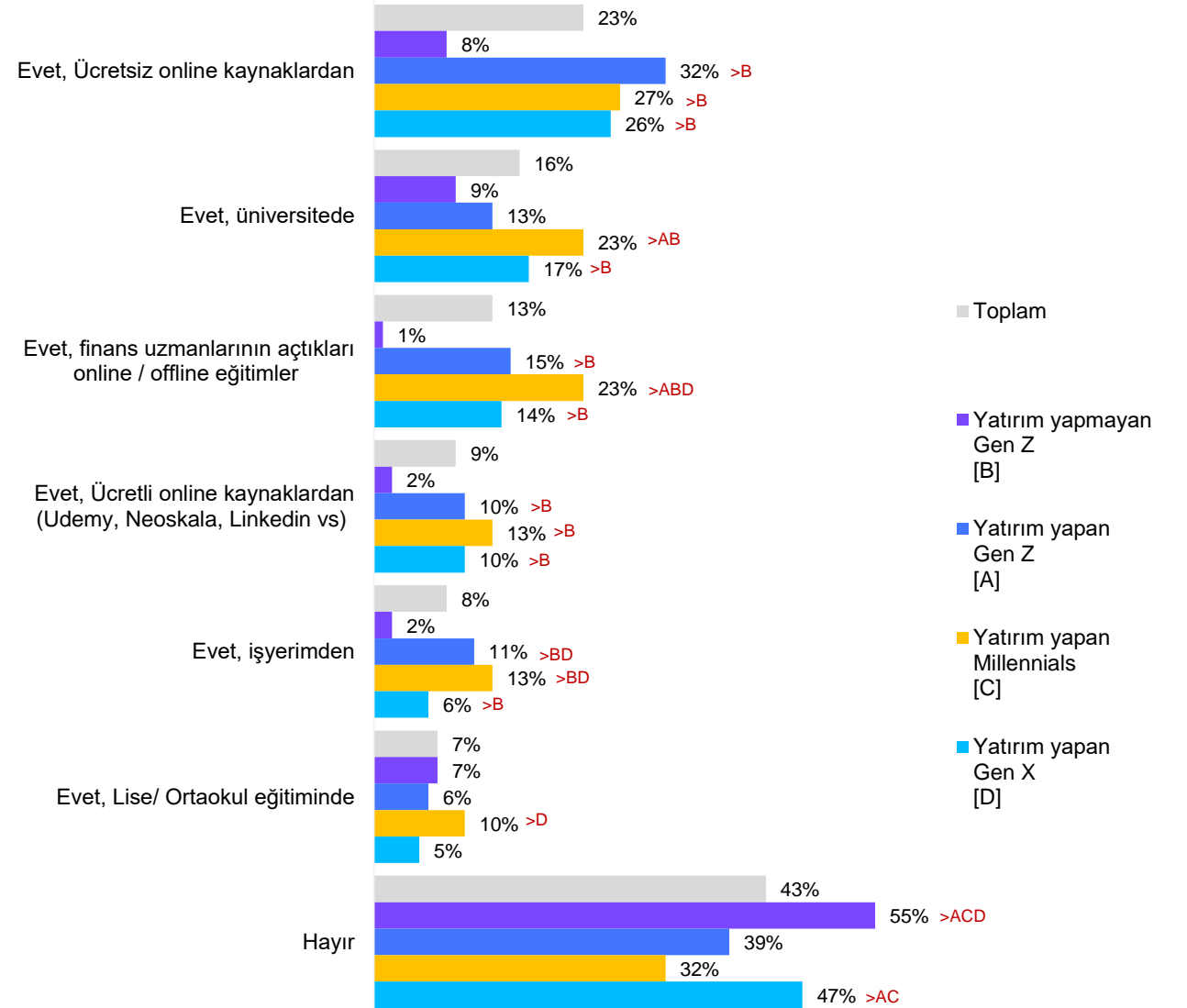
Baz: Tüm katılımcılar (n:1260) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir

Q9. Ebeveynlerin daha önce hiç finansal yatırım yaptı mı? (Tek cevap); Q10. Anne, baban ya da diğer aile üyelerin, bugüne kadar yatırım yapma konusunda seninle hiç konuştu mu? (Tek cevap); Q11. Hayata ilk atıldığında, ailen tarafından yatırım yapabilmek için toplu bir para aldın mı? (Tek cevap); Q13. Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyup, her bir ifadeye kendi yaşam tarzına göre ne kadar katıldığını belirtir misin? (Grid Tek cevap)

Finansal Konular veya Yatırımlarda Eğitim Durumu

Yatırım yapan Gen Z ve Millennial'ların eğitime önem verdikleri görülmektedir. Bu durum ayrıca çalışan, eğitim düzeyi ve kişisel gelir durumu yüksek, evli ve çocuklu kişiler arasında daha yaygındır.

Ücretsiz online eğitimler en çok tercih edilen kaynaktır. Üniversite ve finans uzmanlarının açtıkları online/offline eğitimler Millennial'larda daha yüksek düzeydedir.

Baz: Tüm katılımcılar (n:1260); Yatırım yapmayan Gen Z (n:300), Yatırım yapan Gen Z, Millennials, Gen X (n:320) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
Q14. Finansal konular veya yatırımlarla ilgili bugüne kadar herhangi bir resmi eğitim veya ders aldın mı? (Çok Cevap)

Her 10 katılımcının yaklaşık 7'si, kendi kuşağının önceki nesillere kıyasla çok daha zorlu ekonomik koşulların karşı karşıya olduğunu ifade etmektedir.

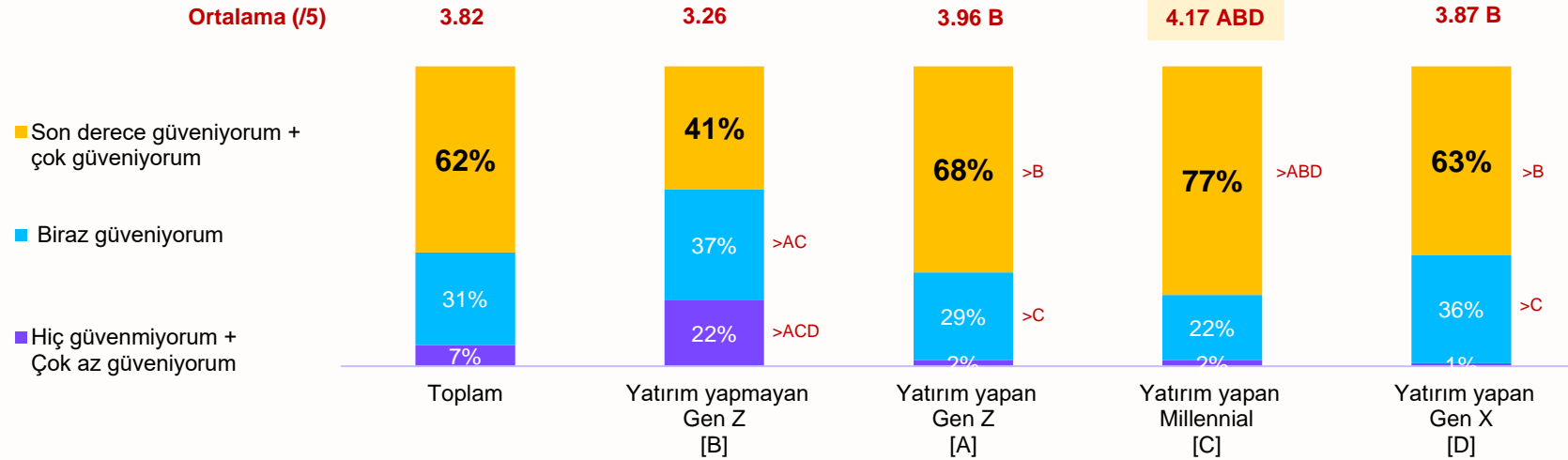
Finansal risk alma konusu Millennial'larda daha gündeminde olan bir konudur.

		Toplam	Yatırım Yapmayan Gen Z	Yatırım yapan Gen Z	Yatırım yapan Millennial	Yatırım yapan Gen X
		Baz	B	A	C	D
		1260	300	320	320	320
Yatırım dolandırıcılığı nedeniyle para kaybetmekten endişe ediyorum	TB%	35	42 A	28	35	37 A
	T2B%	52	52	45	57 A	55 A
	Mean (/7)	5.31	5.2	5.14	5.46 A	5.44 A
Benim kuşağımın karşı karşıya olduğu ekonomik koşullar önceki kuşaklara göre daha zorlu	TB%	50	46	49	51	53
	T2B%	66	56	68 B	71 B	69 B
	Mean (/7)	5.83	5.43	5.96 B	5.97 B	5.93 B
Finansal hedeflerime ulaşmak için yatırım yaparken önemli riskler almam gerekiyor	TB%	28	27	28	31 D	24
	T2B%	47	41	47	55 ABD	43
	Mean (/7)	5.24	4.86	5.34 B	5.54 BD	5.18 B
Finansal hedeflerime ulaşmak için yatırımlarımda eski nesillerin benim yaşımdayken aldıklarından daha fazla risk almam gerekiyor	TB%	34	33	35	37	33
	T2B%	55	44	54 B	63 AB	58 B
	Mean (/7)	5.43	4.92	5.52 B	5.73 ABD	5.51 B

Baz: Tüm katılımcılar (n:1260); Yatırım yapmayan Gen Z (n:300), Yatırım yapan Gen Z, Millennial, Gen X (n:320) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
Q36. Aşağıdaki ifadelere ne kadar katılıyorsunuz? (Grid Tek cevap)

Yatırımcıların yaklaşık 5'te 3'ü yatırım yaparken kendilerine güvenmektedir. Özellikle Millennial'larda bu oran daha yüksektir.

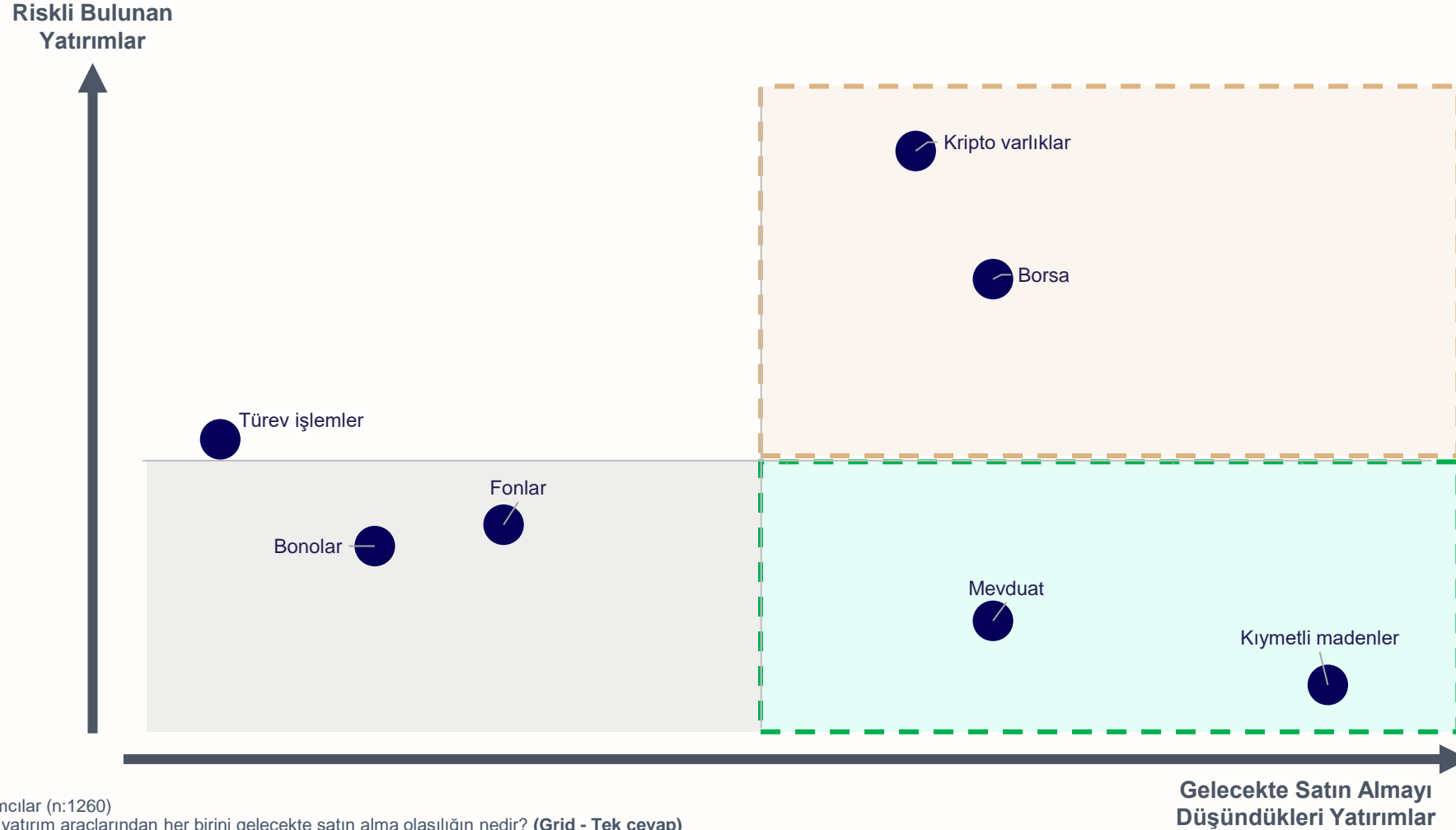
Yatırım Yapma Hususunda Güven

Karar verme yeteneğine güven duygusu çalışan, orta/yüksek gelir düzeyine sahip, evli ve çocuklu kişiler arasında daha yüksek seviyededir.

Baz: Tüm katılımcılar (n:1260); Yatırım yapmayan Gen Z (n:300), Yatırım yapan Gen Z, Millennial, Gen X (n:320) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir Q31. Yatırım yapma konusundaki karar verme yeteneğine ne kadar güveniyorsunuz? (Tek Cevap – 5'li skala)

Yatırımcıların kripto varlıklara ve borsaya yatırım yapma niyetleri olsa da en riskli buldukları iki yatırım olarak görünmektedir.

Baz: Tüm katılımcılar (n:1260)

Q33. Aşağıdaki yatırım araçlarından her birini gelecekte satın alma olasılığın nedir? (Grid - Tek cevap)

Q34. Genel olarak, aşağıdaki yatırım araçlarının ne kadar riskli olduğunu düşünüyorsunuz? (Grid - Tek cevap)

5 katılımcıdan sadece 1'i ana paradan bir miktar kaybetmeyi göze almaktadır.

Yatırım yapmayan Gen Z riskten olabildiğince kaçınıp güvenli yatırım araçlarını tercih ederek düzenli bir gelir sağlamak istemektedir.

Tercih Edilen Finansal Risk Senaryoları

Olabildiğince riskten kaçınır, güvenli yatırım araçlarını tercih eder, az ama düzenli bir getiri sağlamayı tercih ederim

(Anaparam aynen korunsun)

%43

Enflasyonun üzerinde getiri beklentisiyle, yatırımda düşük riskli ürünlere yatırım yapabilirim

(Anaparadan çok az bir miktar kaybetmeyi göze alabilirim)

%28

Genel olarak orta riskli ürünleri tercih etmekle beraber, uzun vadede toplam getirimi artırmak amacıyla, riskli ürünlere makul ölçüde yatırım yapabilirim

(Anaparadan bir miktar kaybetmeyi göze alabilirim)

%20

Yatırım yapmayan Gen Z	Yatırım yapan Gen Z	Yatırım yapan Millennials	Yatırım yapan Gen X	Yatırım yapmayan Gen Z	Yatırım yapan Gen Z	Yatırım yapan Millennial	Yatırım yapan Gen X	Yatırım yapmayan Gen Z	Yatırım yapan Gen Z	Yatırım yapan Millennial	Yatırım yapan Gen X
B	A	C	D	B	A	C	D	B	A	C	D
53 ACD	38	38	41	18	29 B	33 B	32 B	17	24 B	20	19

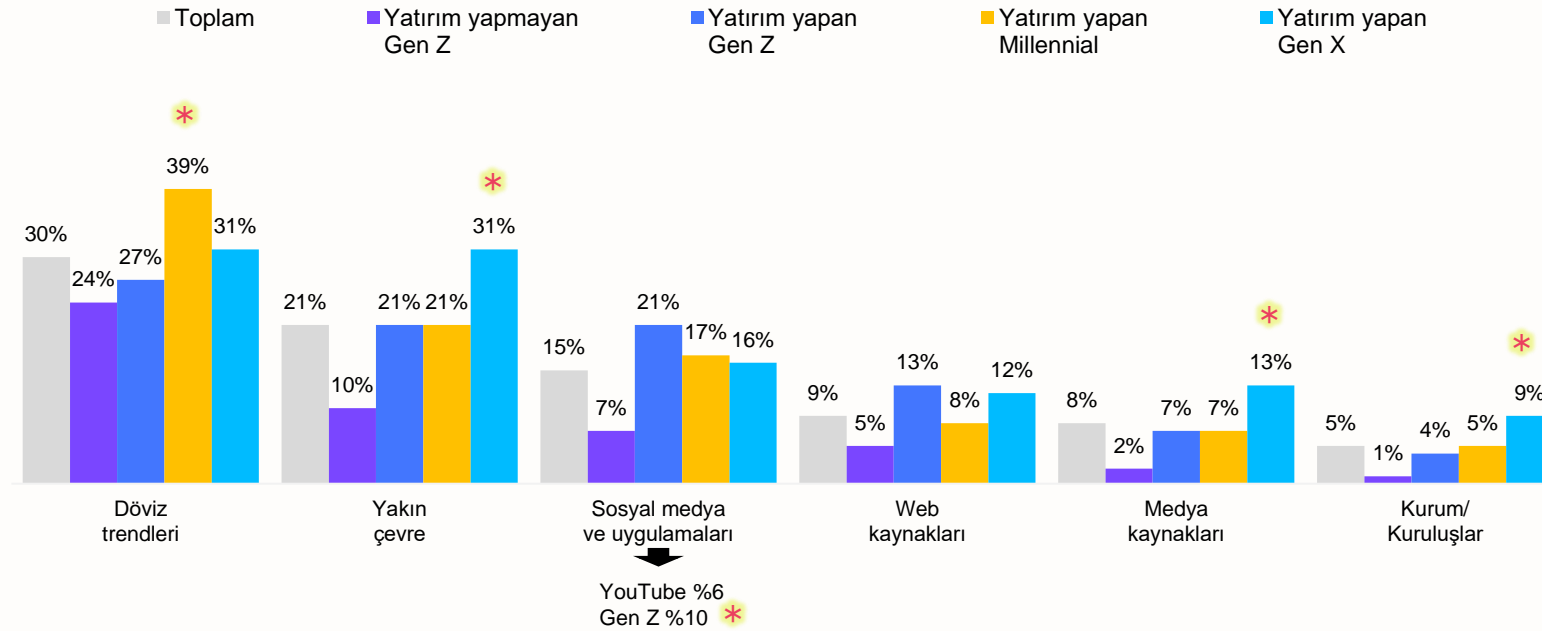
Baz: Tüm görüşmeciler (n:1260) > %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir

Q35. Aşağıdaki ifadelerden hangisi tasarruf veya yatırım yaparken almak istediğiniz finansal risk düzeyini en iyi şekilde tanımlar? (Tek Cevap)

Döviz trendleri, yakın çevre ve sosyal medya/ uygulamalar en çok etkilenilen kaynaklardır.

Döviz trendleri Millennial'larda, yakın çevre ve medya kaynakları Gen X'te, YouTube is Gen Z'de öne çıkmaktadır.

Etkilenilen Kaynaklar

* Diğer gruplara kıyasla %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir

Baz: Tüm katılımcılar (n:1260); Yatırım yapmayan Gen Z (n:300), Yatırım yapan Gen Z, Millennial, Gen X (n:320)
S13: Finansal konular ve yatırım söz konusu olduğunda etkilendiğin kaynaklar nelerdir? (Açık Uçlu)

“

Çeşitli ekonomi kanalları, portföy temsilcileri, alanında uzman kişiler ve sıkı piyasa takibi...vb.

Erkek, 51, Gen X, Güneydoğu Anadolu'da yaşayan, üniversite mezunu, çalışan, evli

Finans alanında yapılan yayınları ve uzmanları takip ediyorum. Genel olarak online kaynakları kullanıyorum.

Erkek, 38, Millennial, İstanbul'da yaşayan, lisansüstü eğitim, çalışan, evli

Çevresel faktörler ve geleneksel yatırım aracı olmasına dikkat ediyorum.

Kadın, 32, Millennial, Batı Anadolu'da yaşayan, üniversite mezunu, çalışan, evli

Bankamın bilgilendirmeleri ve takip ettiğim ekonomistler var.

Kadın, 54, Gen X, Ege'de yaşayan, üniversite mezunu, çalışan, boşanmış

Öncelikle arkadaşlarım ve yakın çevrem, sonrasında ise internet ortamından yararlanıyorum.

Erkek, 54, Gen X, Ege'de yaşayan, üniversite mezunu, çalışan, evli

Sosyal medya, arkadaşlar ve ekonomistlerden etkilenirim

Kadın, 24, Gen Z, Ege'de yaşayan, üniversite öğrencisi, bekar

Altın yorumcuları, sosyal medya ve aile büyüklerim.

Kadın, 22, Gen X, Batı Anadolu'da yaşayan, üniversite öğrencisi, bekar

Türkiye Cumhuriyeti kurumları, FED, Euro bölgesi kurumları The Economist vb. dergiler ve internet portallarını kullanıyorum.

Erkek, 23, Gen Z, İstanbul'da yaşayan, öğrenci, bekar

Yatırım amaçlı kullanılan bilgi kaynakları arasında sosyal medya, web siteleri/arama sonuçları, profesyonel yatırım uzmanları, sosyal iletişim grupları ve mobil uygulamalar ön sıralarda yer almaktadır.

Yatırım Amaçlı Kullanılan Bilgi Kaynakları

Baz: Tüm katılımcılar (n:1260)

Q4. Yatırım veya diğer finansal konular hakkında bilgi edinmek için hangi bilgi kaynaklarını kullanıyorsunuz? (Çok cevap)

Web siteleri/arama sonuçları ile TV Millennial ve Gen X'te; finansal ve devlet kurum/kuruluşları Gen X'te istatistiki olarak öne çıkmaktadır.

Podcast ve bloglar Gen Z'de daha çok belirtilmektedir.

Yatırım Amaçlı Kullanılan Bilgi Kaynakları

	%	Toplam	GRUP			
			Yatırım yapmayan Gen Z	Yatırım yapan Gen Z	Yatırım yapan Millennial	Yatırım yapan Gen X
			B	A	C	D
	Baz	1260	300	320	320	320
Sosyal medya (Twitter, Twitch, Instagram vb)	37		25	38 B	45 B	39 B
Web siteleri veya internet arama sonuçları	34		23	30	43 AB	41 AB
Profesyonel yatırım uzmanları	31		9	36 B	40 B	38 B
Sosyal medya / iletişim grupları (Telegram, discord, whatsapp grupları, vb)	29		12	32 B	38 B	32 B
Mobil uygulamalar	29		21	31 B	33 B	32 B
Banka/aracı kurum/portföy yönetim şirketleri gibi finansal kurum/kuruluşlar	28		4	26 B	35 AB	43 ABC
Arkadaşlar	25		20	25	28 B	29 B
TV	20		14	17	24 AB	26 AB
Devlet kurumları veya kaynakları	14		6	14 B	14 B	20 ABC
Kitaplar, dergiler, yazılı basın	12		5	16 B	12 B	13 B
Ebeveynler/aile	12		9	15 B	12	10
Fenomen / Influencer	11		7	13 B	12	12
Üniversite eğitimi	10		9	12 D	10	7
Podcast'ler veya bloglar	10		5	14 BD	11 B	8

Kadınlar tarafından bilgi kaynakları olarak finansal kurum/kuruluşlar ile ebeveyn/aile daha çok söylenmektedir. Evli ve çocuklu kişilerin kaynak portföyü daha geniş düzeydedir. Ebeveyn/aile düşük gelirli kişiler arasında; profesyonel yatırım uzmanları, sosyal medya/iletişim grupları ve finansal kurum/kuruluşlar ise orta ve yüksek gelirli kişiler arasında daha fazla bahsedilmektedir.

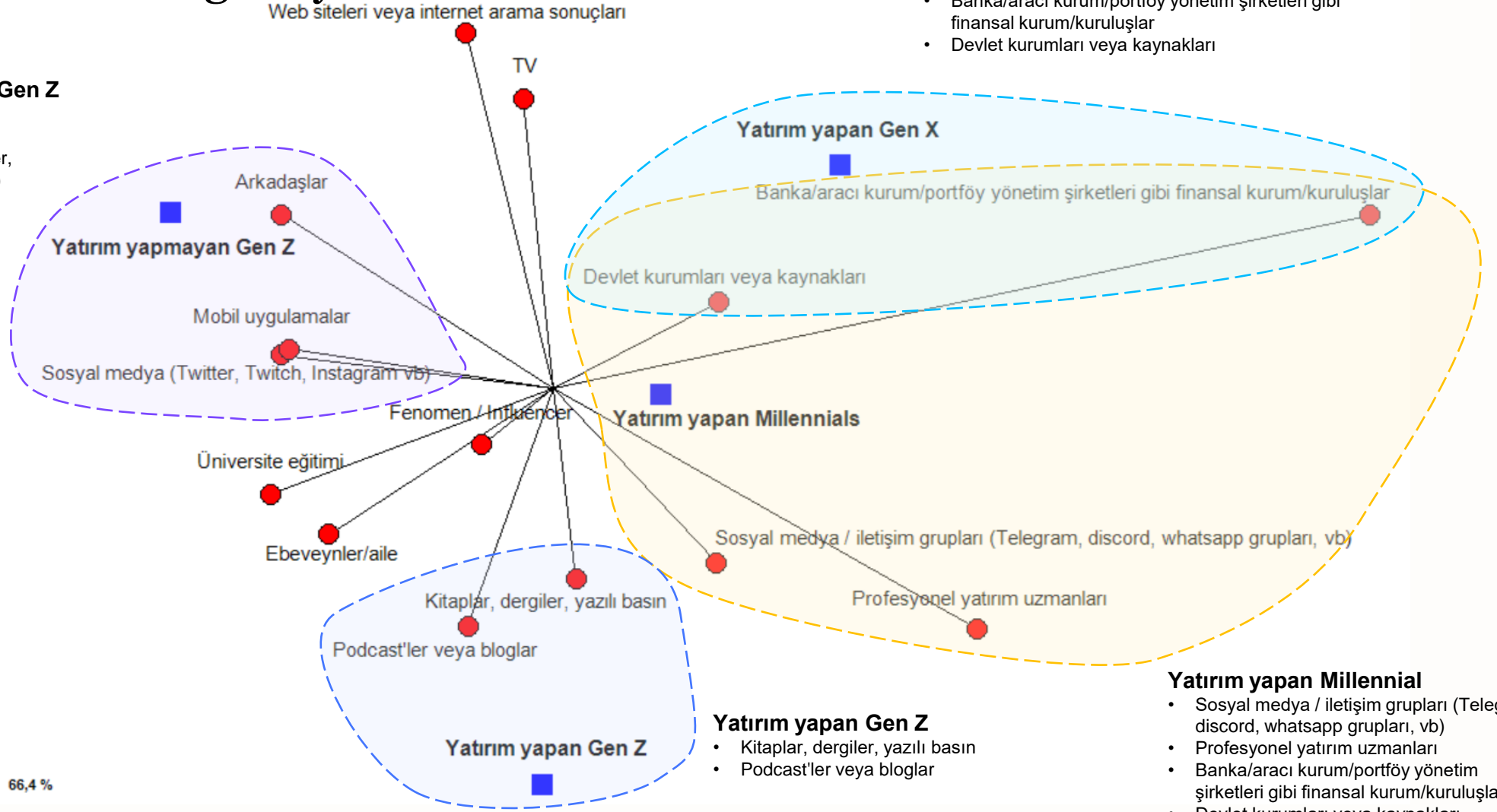
Baz: Tüm katılımcılar (n:1260) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir

Q4. Yatırım veya diğer finansal konular hakkında bilgi edinmek için hangi bilgi kaynaklarını kullanıyorsun? (Çok cevap)

Biplot Analizi – Bilgi Kaynakları

Yatırım yapmayan Gen Z

- Arkadaşlar
- Mobil uygulamalar
- Sosyal medya (Twitter, Twitch, Instagram vb)

Yatırım yapan Gen X

- Banka/aracı kurum/portföy yönetim şirketleri gibi finansal kurum/kuruluşlar
- Devlet kurumları veya kaynakları

Yatırım yapan Millennial

- Sosyal medya / iletişim grupları (Telegram, discord, whatsapp grupları, vb)
- Profesyonel yatırım uzmanları
- Banka/aracı kurum/portföy yönetim şirketleri gibi finansal kurum/kuruluşlar
- Devlet kurumları veya kaynakları

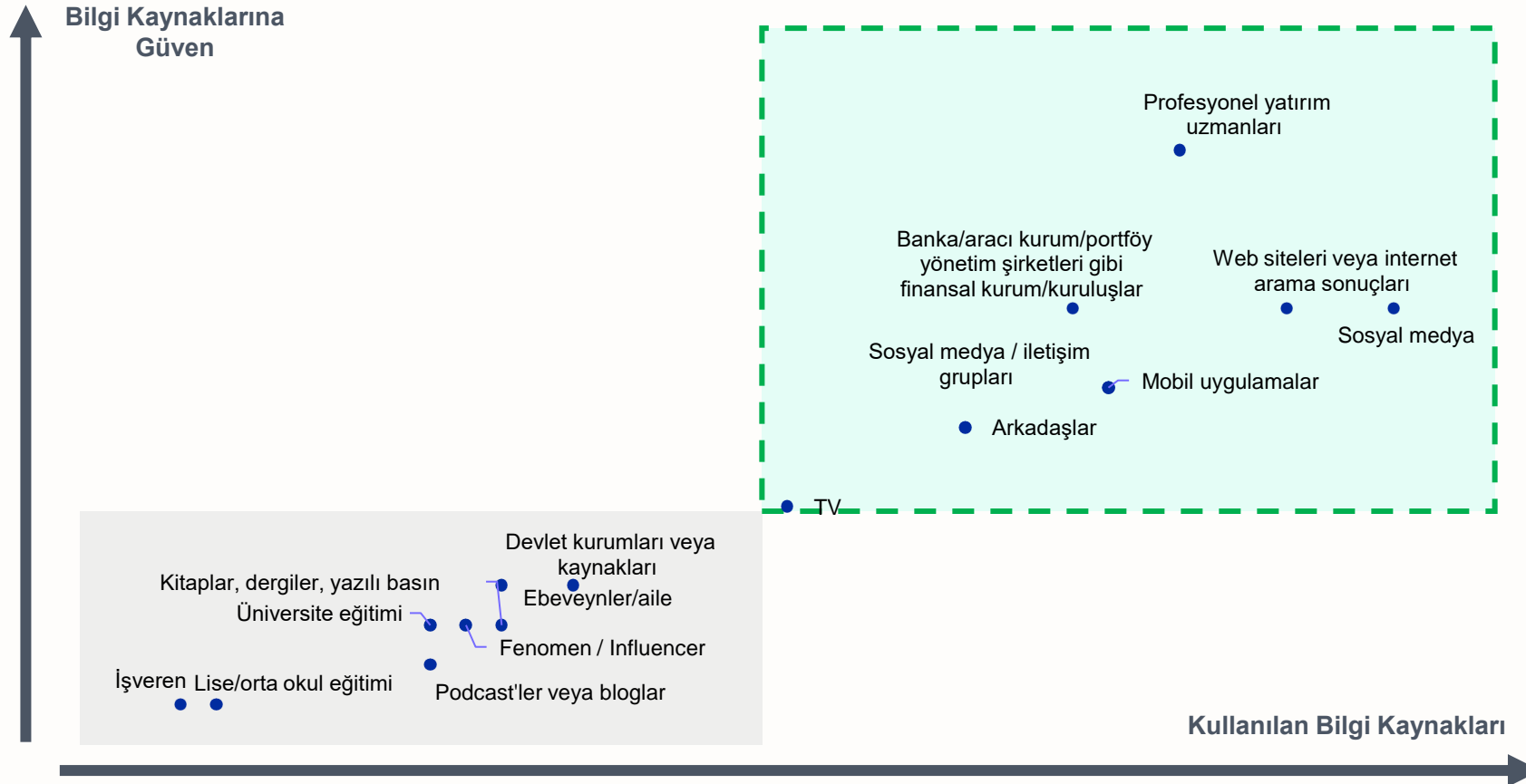
Yatırım yapan Gen Z

- Kitaplar, dergiler, yazılı basın
- Podcast'ler veya bloglar

Baz: Tüm katılımcılar (n:1260)

Q4. Yatırım veya diğer finansal konular hakkında bilgi edinmek için hangi bilgi kaynaklarını kullanıyorsun? (Çok cevap)

Profesyonel uzmanlar, web siteleri, sosyal medya, finansal kurumlar, iletişim grupları, arkadaşlar ve mobil uygulamalar hem kullanılan hem de güvenli bulunan bilgi kaynaklarıdır.

Baz: Tüm katılımcılar (n:1260)

Q4. Yatırım veya diğer finansal konular hakkında bilgi edinmek için hangi bilgi kaynaklarını kullanıyorsun? (Çok cevap)

Q5. Yatırım veya diğer finansal konular hakkında bilgi edinmek için en çok hangi kaynaklara güveniyorsun? (Çok cevap)

YouTube, X ve Instagram en çok tercih edilen sosyal medya uygulamaları/ siteleridir.

Facebook Millennial ve Gen X'te; online bloglar/forumlar ise Gen X'te daha çok belirtilmektedir.

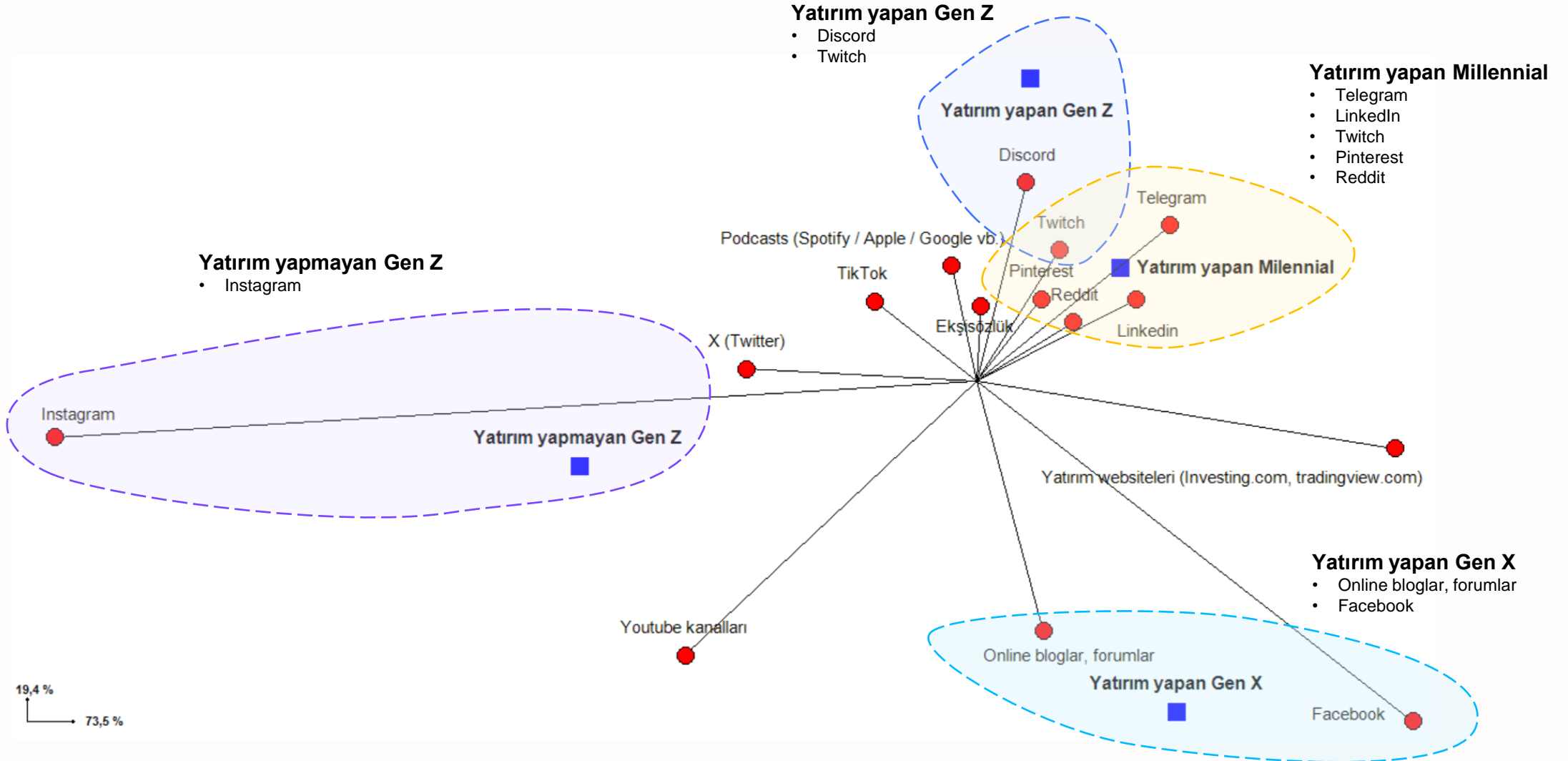
Yatırım Amaçlı Kullanılan Sosyal Medya Uygulamaları Veya Internet Siteleri

	%	Toplam	GRUP			
			Yatırım yapmayan Gen Z	Yatırım yapan Gen Z	Yatırım yapan Millennial	Yatırım yapan Gen X
			B	A	C	D
	Baz	640	95	174	202	169
YouTube kanalları		62	54	61	61	67 B
X (Twitter)		54	45	53	61 BD	50
Instagram		54	66 CD	56	52	47
Telegram		39	21	44 B	45 B	38 B
Yatırım siteleri (Investing.com, tradingview.com)		38	15	43 B	39 B	47 B
Facebook		24	7	16	31 AB	36 AB
Online bloglar, forumlar		23	16	21	22	31 ABC
TikTok		15	13	17	16	12
Discord		13	6	18 BD	14 B	9
Podcasts (Spotify / Apple / Google vb.)		12	8	15	12	9
Linkedin		12	3	11 B	17 BD	10 B
Twitch		10	4	13 B	13 B	8

TikTok, podcasts, online bloglar/forumlar ve Pinterest kadınlar; Telegram ve Reddit ise erkekler arasında öne çıkmaktadır. Facebook, YouTube kanalları ve Yatırım siteleri evli ve çocuklu kişiler tarafından daha fazla bahsedilmektedir.

Baz: Sosyal medya uygulamaları ve internet sitelerinden bilgi edinenler (n:640) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
Q6. Yatırım veya diğer finansal konular hakkında bilgi edinmek için hangi sosyal medya uygulamaları veya internet sitelerini kullanıyorsunuz? (Çok cevap)

Biplot Analizi – Sosyal Medya Uygulamaları & İnternet Siteleri

Baz: Sosyal medya uygulamaları ve internet sitelerinden bilgi edinenler (n:640)

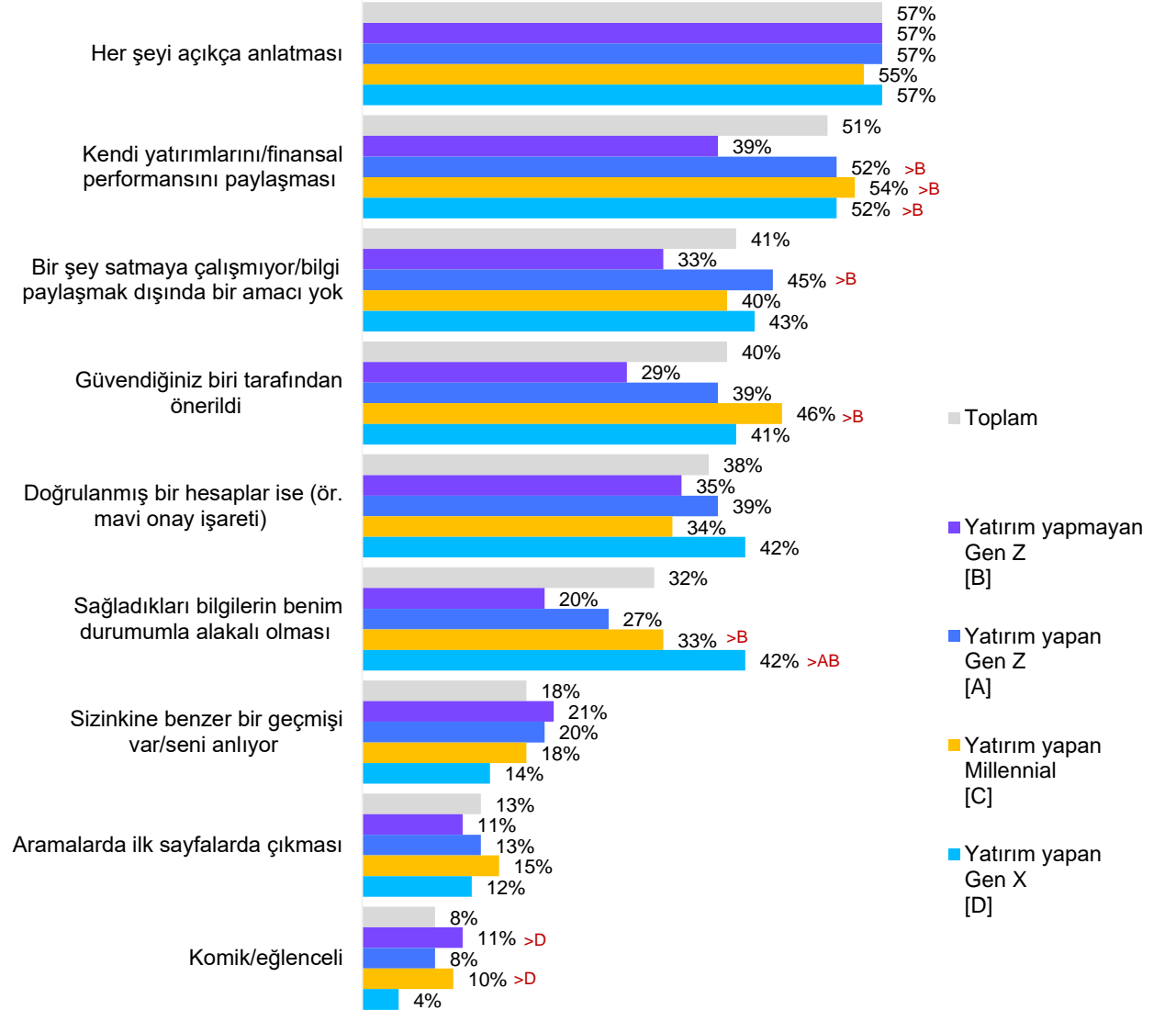
Q6. Yatırım veya diğer finansal konular hakkında bilgi edinmek için hangi sosyal medya uygulamaları veya internet sitelerini kullanıyorsun? (Çok cevap)

Finansal Kararlarında Uzman/ Influencer Güvenilirliği: Nasıl Karar Veriliyor?

İnsanlar en çok her şeyin açıkça anlatılmasını beklemektedir. Özellikle yatırım yapanlar, bu influencer'ların kendi yaptıkları yatırımlarını ve bu yatırımların getiri performanslarını paylaşmalarını istemektedir.

İstatistiksel farklılık olmasa bile Gen Z bir şey satmaya çalışmayan ve sadece bilgi paylaşımı yapan birini ararken, Millennial güvendikleri bir kişinin önerisini takip etmeye meyillidirler. Gen X ise, bu influencer'ların sağladığı bilgilerin kendi durumlarıyla ilgili olmasını istemektedir.

Kadınlar erkeklere göre bu influencer'ların kişisel yatırım ve getiri performanslarını paylaşmalarını ve sağladıkları bilgilerin kendi durumlarıyla ilgili olmasını daha çok beklemektedir.

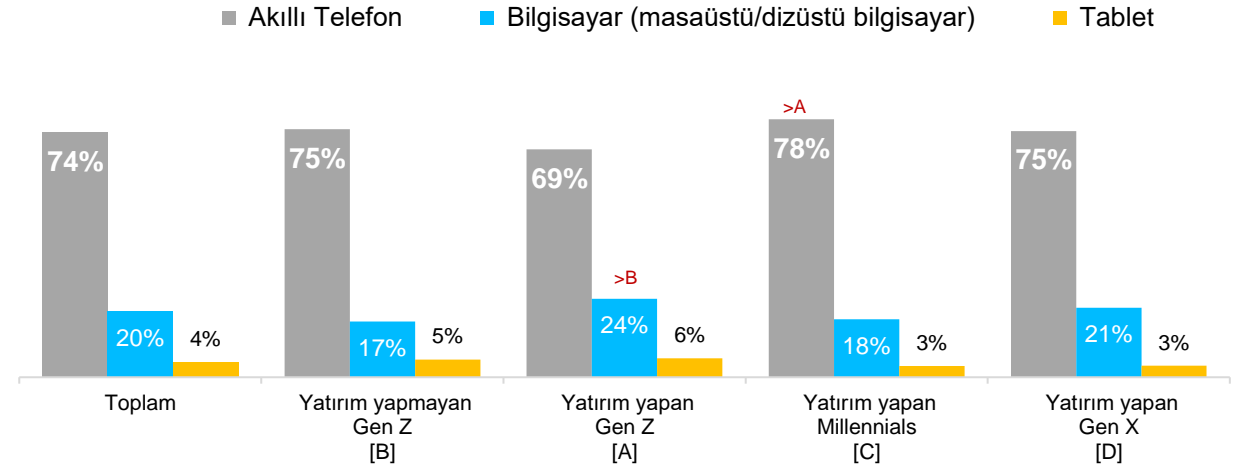

Baz: Sosyal medya uygulamaları ve internet sitelerinden bilgi edinenler (n:640); Yatırım yapmayan Gen Z (n:95), Yatırım yapan Gen Z (n:174), Millennials (n:202), Gen X (n:169) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir Q7. Yatırım veya diğer finansal konular söz konusu olduğunda hangi influencer'lara güveneceğine nasıl karar veriyorsun? (Çok cevap)

Yatırım/finans araştırması yapılırken en çok **akıllı telefon** kullanılmaktadır.

Akıllı telefon kullanımı Millennial ve kadınlar; bilgisayar kullanımı ise yatırım yapan Gen Z ve erkekler arasında daha yüksek düzeydedir.

Araştırma Yapılırken Kullanılan Cihaz

Baz: Araştırma yapanlar (n:1193); Yatırım yapmayan Gen Z (n:243), Yatırım yapan Gen Z (n:315), Millennials (n:318), Gen X (n:317) **>Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir**
Q8. Yatırım/finansal araştırmalarınızı alttakilerden en çok hangisi üzerinden gerekleştiryorsun? (Tek cevap)

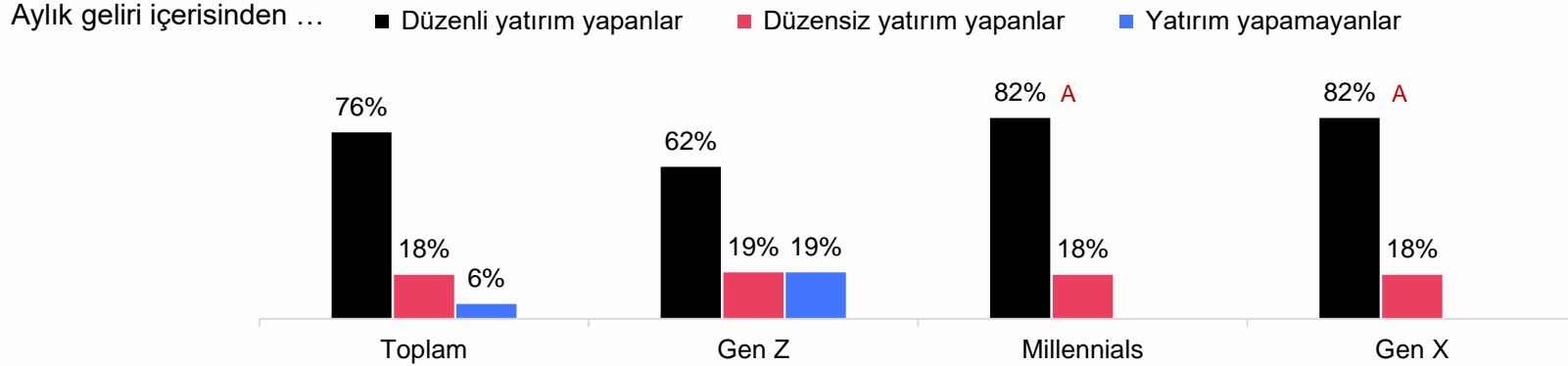
Yatırımcılar

- ✓ Yatırım yapan Gen Z,
- ✓ Yatırım yapan Millennial
- ✓ Yatırım yapan Gen X

Her 10 yatırımcıdan 7'si düzenli olarak aylık geliri içerisinde yatırım yapmaktadır.

Yatırım Alışkanlıkları

Gelirimin ... arası bir miktarını tasarruf etmek / yatırım yapmak için ayırıyorum (%)	A	C	D
%1-10	39	42 A	43 A
%10-20	24	26	26
%20 üzeri	14	14	14
Yatırıma başlama yaşı	24,5	24,3	30,6

Düzenli yatırım yapanlar genellikle **erkek, evli, çocuklu, çalışan ve yüksek gelire sahip** kişilerdir.

Ayrıca, **evli ve çocuklu olanlar** gelirlerinin **%10-20'sini düzenli olarak tasarruf ve yatırım** için ayırmaktadır.

Gelirinin %1-10'luk kesimini yatırıma ayıranların oranı Millennial ve Gen X'te daha yüksektir.

Evli ve çocuklu kişilerin ortalama 27 yaşında yatırıma başladıkları görülmektedir.

Baz: Yatırım yapanlar (n:960) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
Yatırım. Aylık ortalama NET hane gelirinin ne kadarını tasarruf etmek / yatırım yapmak için ayırıyorsunuz? (Tek cevap)

Kripto varlıklar, borsa, kıymetli madenler ve mevduat en çok tercih edilen yatırım çeşitleridir.

Sahip Olunan Yatırımlar

Erkekler kripto varlık yatırımında öne çıkarken, kadınlar daha çok kıymetli madenler, türev işlemler ve bonolara yatırım yaptıklarını belirtmektedir. Çalışan, evli, çocuklu ve yüksek hane gelirine sahip bireyler neredeyse tüm yatırım kanallarında yatırımlara sahip olma eğilimindedir. Gelirinin %10'undan fazlasını yatıranlar, %10'undan azını yatıranlara kıyasla mevduat, fon, türev işlemler ve bonoda daha fazla yatırıma sahiptir.

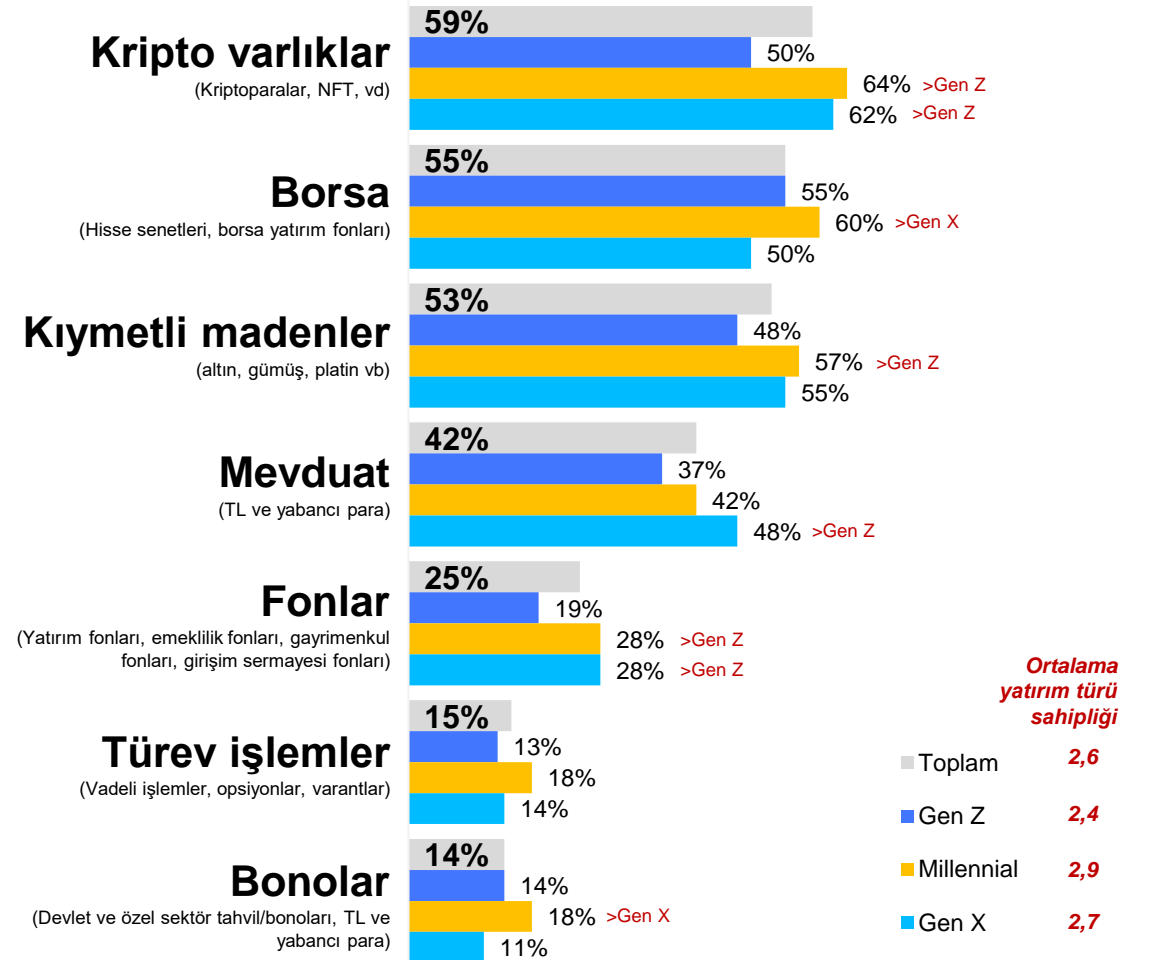
Baz: Yatırım yapanlar (n:960)

S11. Aşağıdaki yatırımlardan hangilerine kişisel olarak sahipsin? (Çok cevap)

Sahip Olunan Yatırımlar

Millennial ve Gen X,
Gen Z'ye kıyasla daha
fazla kripto varlık ve
fonlara yatırım
yapmaktadır.

Ortalama 2,6 yatırım türü sahipliği mevcuttur.

Baz: Yatırım yapanlar (n:960); Jenerasyonlar (n:320) >%95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
S11. Aşağıdaki yatırımlardan hangilerine kişisel olarak sahipsin? (Çok cevap)

Düzenli olarak yatırım yapan bireylerin çeşitli yatırım türlerine sahip olduğu görülmektedir (özellikle gelirinin %10 ve üzeri ile yatırım yapanlar arasında)

Kripto varlık, borsa, fon, türev işlem ve bono yatırım sahipliği, yatırımda karar verme yeteneğine güvenenler arasında daha yüksek düzeydedir.

Sahip Olunan Yatırımlar

%	YATIRIM DURUMU		YATIRIM DURUMU DETAY			YATIRIMDA KARAR VERME	
	Düzenli yatırım yapanlar	Düzensiz yatırım yapanlar	Gelirinin %1-%10 yatırım yapanlar	Gelirinin %10-%20 yatırım yapanlar	Gelirinin %20+ yatırım yapanlar	Yeteneğine güvenenler	Yeteneğine tam güvenmeyenler
	F	G	C	D	E	A	B
Baz	725	175	408	241	74	665	295
Kripto varlıklar (Kriptoparalar, NFT, vd)	62 G	51	55	71 C	68 C	62 B	51
Borsa (Hisse senetleri, borsa yatırım fonları)	58 G	47	52	65 C	61	57 B	49
Kıymetli madenler (altın, gümüş, platin vb)	58 G	38	50	64 C	67 C	54	50
Mevduat (TL ve yabancı para)	43	39	36	47 C	57 C	42	42
Fonlar (Yatırım fonları, emeklilik fonları, gayrimenkul fonları, girişim sermayesi fonları)	28 G	15	19	37 C	39 C	29 B	17
Türev işlemler (Vadeli işlemler, opsiyonlar, varantlar)	17 G	9	10	21 C	29 C	18 B	9
Bonolar (Devlet ve özel sektör tahvil/bonoları, TL ve yabancı para)	14	12	9	19 C	22 C	17 B	8

Baz: Yatırım yapanlar (n:960) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
Yatırım. Aylık ortalama NET hane gelirinin ne kadarını tasarruf etmek / yatırım yapmak için ayırıyorsunuz? (Tek cevap)
S11. Aşağıdaki yatırımlardan hangilerine kişisel olarak sahipsiniz? (Çok cevap)

Genel olarak yatırımcıların riski dağıtmak amacıyla portföy oluşturma eğiliminde oldukları görülmektedir.

Sahip Olunan Yatırımlar

SAHİP OLUNAN YATIRIMLAR

	%	Kripto varlıklar	Borsa	Kıymetli madenler	Mevduat (TL veya Döviz)	Fonlar	Türev işlemler	Bonolar
		S	P	T	N	Q	R	O
	Baz	564	526	509	402	242	146	136
Kripto varlıklar (Kriptoparalar, NFT, vd)			64	61	62	71 NPT	73 NPT	75 NPT
Borsa (Hisse senetleri, borsa yatırım fonları)		60		54	56	69 NST	72 NST	73 NST
Kıymetli madenler (altın, gümüş, platin vb)		55	53		61 P	62 P	73 NPQS	68 PS
Mevduat (TL ve yabancı para)		44	43	48		57 PST	71 OPQST	59 PST
Fonlar (Yatırım fonları, emeklilik fonları, gayrimenkul fonları, girişim sermayesi fonları)		31	32	30	35		54 NPST	60 NPST
Türev işlemler (Vadeli işlemler, opsiyonlar, varantlar)		19	20	21	26 PS	33 PST		46 NPQST
Bonolar (Devlet ve özel sektör tahvil/bonoları, TL ve yabancı para)		18	19	18	20	34 NPST	43 NPST	

Baz: Yatırım yapanlar (n:960) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
S11. Aşağıdaki yatırımlardan hangilerine kişisel olarak sahipsin? (Çok cevap)

Yatırım yapılırsa bile yine de riskli bulunan iki ana yatırım türü kripto varlıklar ve borsadır.

Yatırımı Olup Aynı Zamanda Riskli Bulanlar

Toplam Grup İçerisinde

% Baz	Toplam	GRUP		
		Yatırım yapan Gen Z A	Yatırım yapan Millennial C	Yatırım yapan Gen X D
Kripto varlıklar (Kriptoparalar, NFT, vd)	42	36	43	47 A
Borsa (Hisse senetleri, borsa yatırım fonları)	31	33	30	29
Kıymetli madenler (altın, gümüş, platin vb)	9	7	13 AD	8
Fonlar (Yatırım fonları, emeklilik fonları, gayrimenkul fonları, girişim sermayesi fonları)	9	8	11	8
Mevduat (TL ve yabancı para)	8	9	8	9
Türev işlemler (Vadeli işlemler, opsiyonlar, varantlar)	7	8	8	6
Bonolar (Devlet ve özel sektör tahvil/bonoları, TL ve yabancı para)	6	6	7	4

Baz: Yatırım yapanlar (n:960) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir

S11. Aşağıdaki yatırımlardan hangilerine kişisel olarak sahipsin? (Çok cevap)

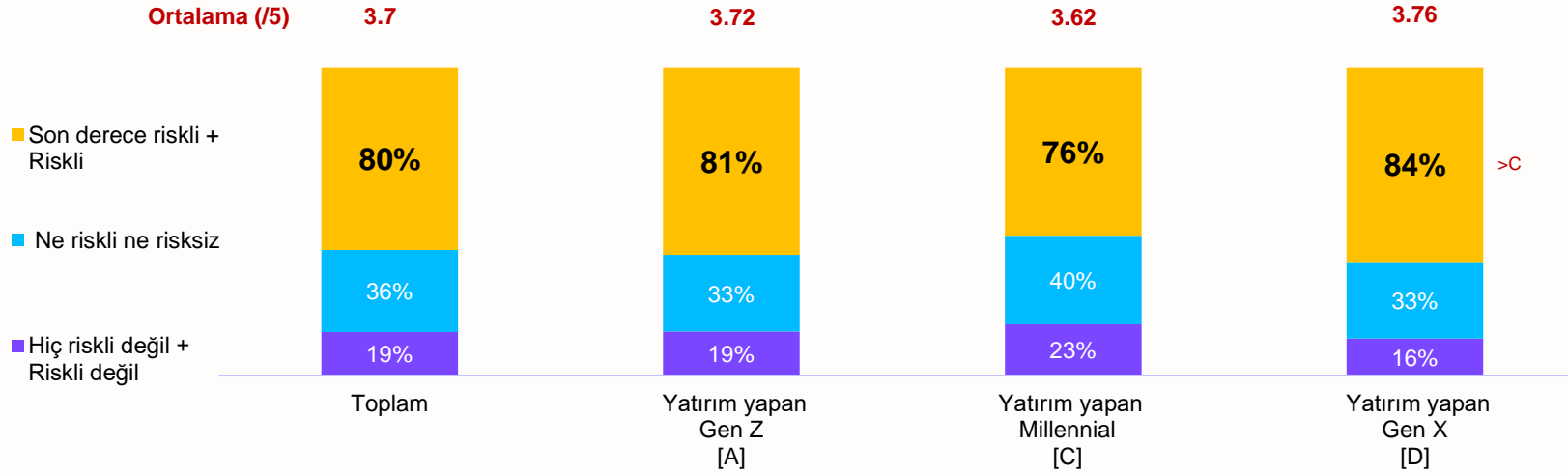
Q34. Genel olarak, aşağıdaki yatırım araçlarının ne kadar riskli olduğunu düşünüyorsun? (Grid - Tek cevap)

Kripto varlık ya da borsa yatırımı olanların %80'i bu yatırımları aynı zamanda riskli de bulmaktadır.

Bu oran Gen X'te daha yüksek düzeydedir.

Risk İştahı

Kripto varlık ya da Borsa Yatırımı Olanların Bu Yatırımları Riskli Bulma Durumu

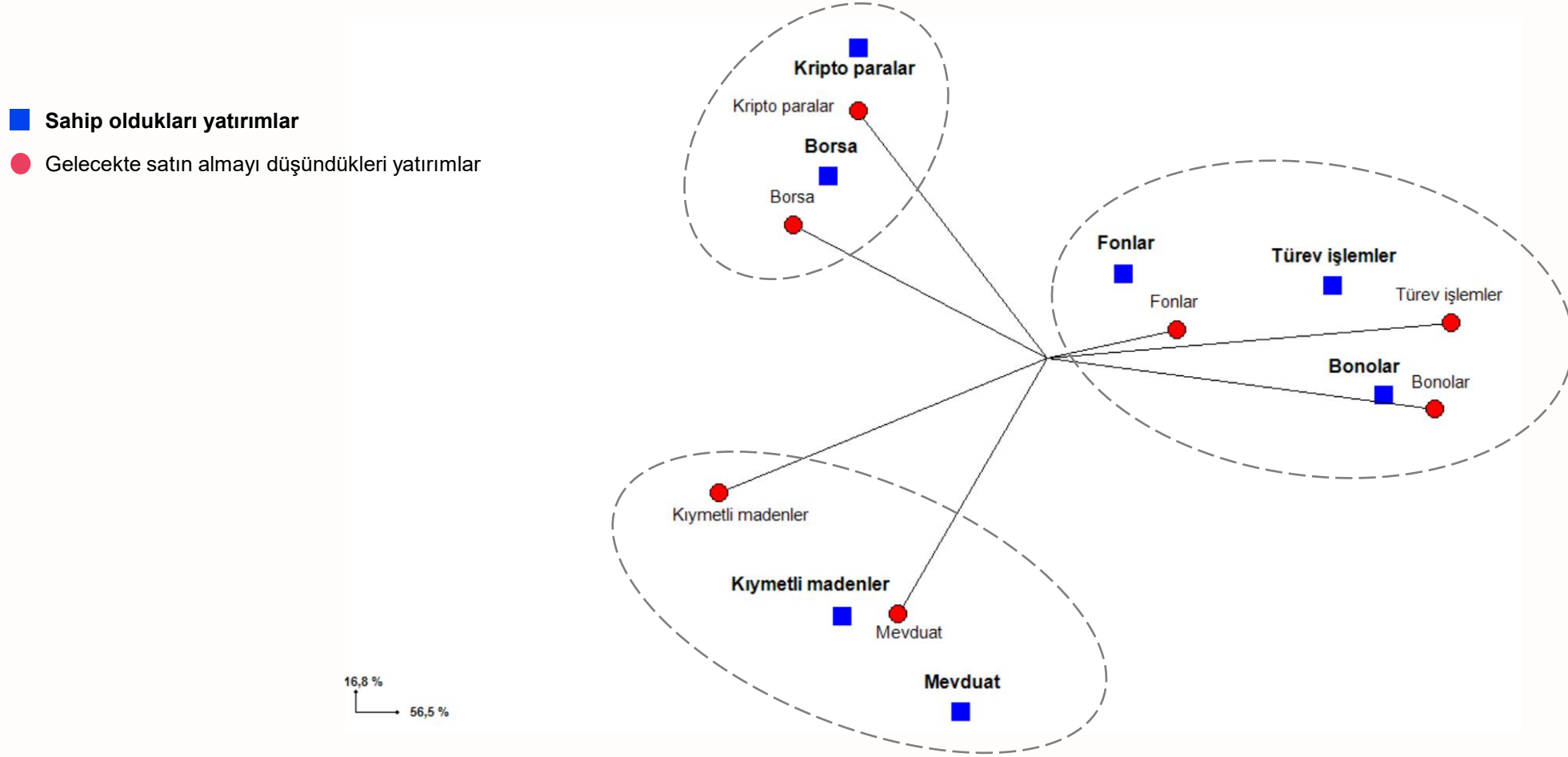
Demografik kırılımlar arasında herhangi bir istatistiki farklılık bulunmamaktadır.

Baz: Kripto Para ya da Borsa Yatırımı Olanlar (n:753); Yatırım yapan Gen Z (n:232), Millennial (n:266), Gen X (n:255) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir

S11. Aşağıdaki yatırımlardan hangilerine kişisel olarak sahipsin? (Çok cevap)

Q34. Genel olarak, aşağıdaki yatırım araçlarının ne kadar riskli olduğunu düşünüyorsun? (Grid - Tek cevap)

Kıymetli madenler ile mevduata; kripto varlıklar ile borsaya; fon ve türev işlemler ile bonolara birlikte yatırım yapılmaktadır.

Baz: Yatırım yapanlar (n:960)

S11. Aşağıdaki yatırımlardan hangilerine kişisel olarak sahipsin? (Çok cevap)

Q33. Aşağıdaki yatırım araçlarından her birini gelecekte satın alma olasılığın nedir? (Grid - Tek cevap)

Başlangıç Yatırımları

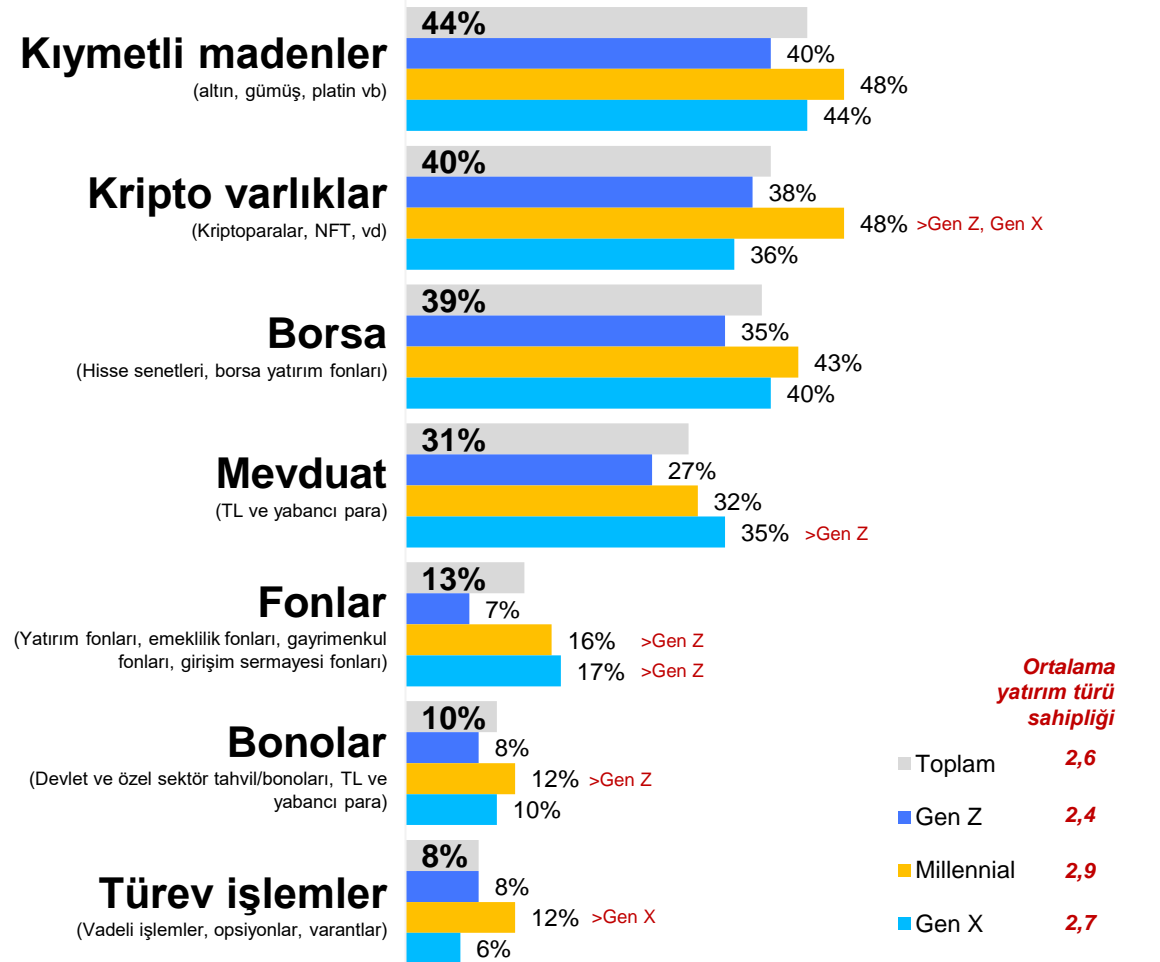
Yatırımcılar yatırım yolculuklarına genellikle kıymetli madenler, kripto varlık ve borsa gibi alanlarda başlamaktadır.

Gen X ve Millennial arasında mevduat ve fonlar daha fazla ilgi çekmektedir.

Başlangıçta erkekler genellikle kripto varlıklara odaklanırken, kadınlar daha çok kıymetli madenler, mevduat, bono ve türev işlemlerle yatırım yapmayı tercih etmektedir.

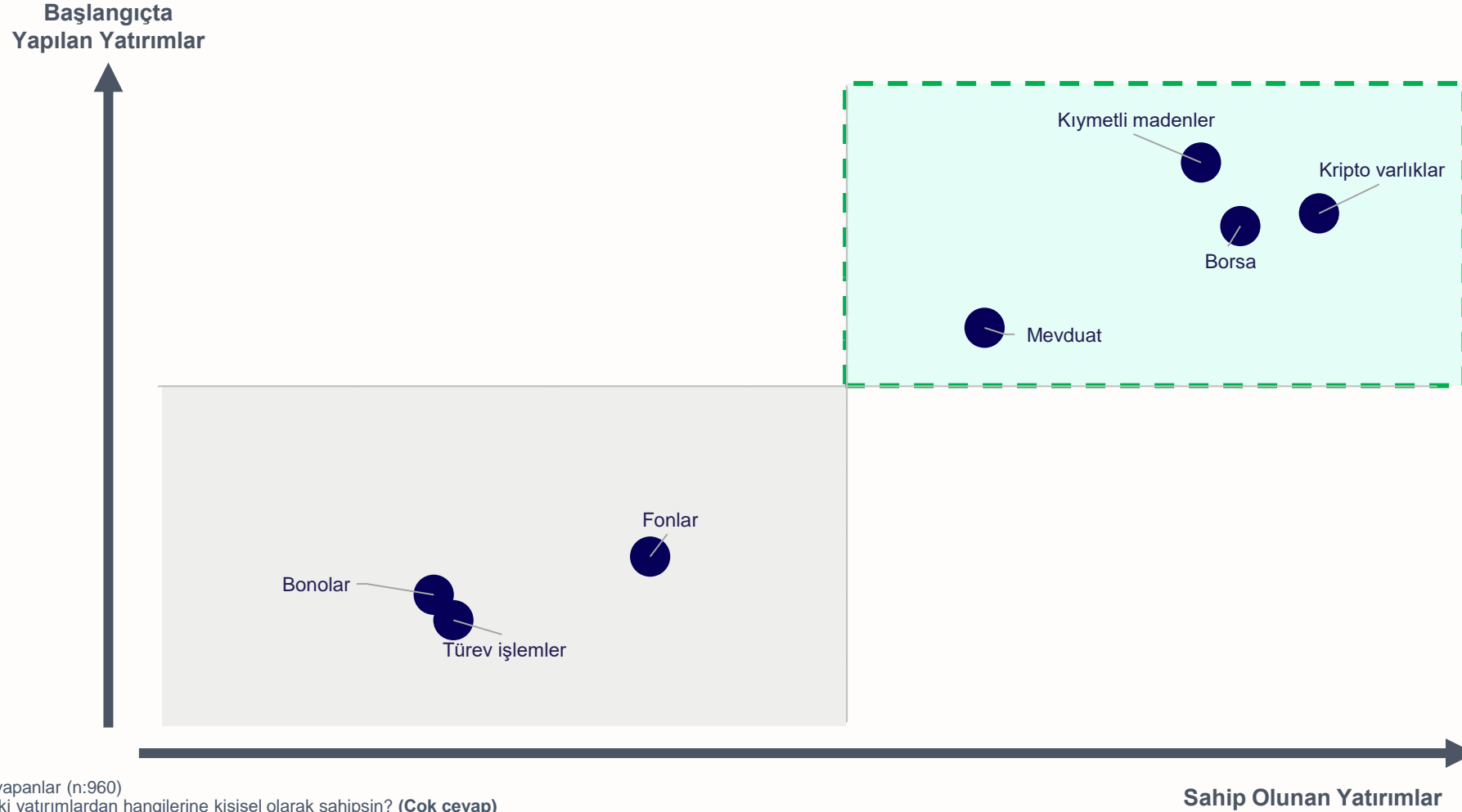
Çalışanlar genel olarak çeşitli kanallardan yatırım yapmakta; ancak borsa, kripto varlık, fon ve türev işlemler öne çıkmaktadır.

Orta ve yüksek gelir grupları genellikle kıymetli madenler, borsa, kripto varlık ve mevduatla yatırım yaparken, yüksek gelirli bireyler özellikle türev işlemlerde diğer gelir gruplarına kıyasla daha fazla yatırım yapma eğilimindedir.

Baz: Yatırım yapanlar (n:960); Jenerasyonlar (n:320) >%95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
Q18. Başlangıçta hangi tür yatırımlarla başladın? (Çok cevap)

Yatırım yapmaya kıymetli madenler, borsa veya kripto varlık ile başlayanların, bu yatırımlarla devam ettikleri görülmektedir. Bono, türev işlemler ve fonların ise hem başlangıç yatırımı olma hem de yatırım sonrasında sahip olunma oranları daha düşüktür.

Baz: Yatırım yapanlar (n:960)

S11. Aşağıdaki yatırımlardan hangilerine kişisel olarak sahipsin? (Çok cevap)

Q18. Başlangıçta hangi tür yatırımlarla başladın? (Çok cevap)

Her 10 yatırımcıdan 8'i, kıymetli madenler, kripto varlık ve borsa gibi yatırımlara başladıktan sonra hala bu alanlarda yatırım yapmaya devam etmektedir.

Sahip Olunan Yatırımlar

BAŞLADIKLARI YATIRIMLAR

	%	Kıymetli madenler	Kripto varlıklar	Borsa	Mevduat (TL veya Döviz)	Fonlar	Bonolar	Türev işlemler
		M	L	I	G	J	H	K
	Baz	420	388	377	300	126	96	81
Kripto varlıklar (Kriptoparalar, NFT, vd)	61	88 GHIJKM	65	59	71 GM	68	77 GM	
Borsa (Hisse senetleri, borsa yatırım fonları)	50	61 GM	86 GHJLM	50	69 GM	68 GM	80 GLM	
Kıymetli madenler (altın, gümüş, platin vb)	82 GHIJKL	52	47	56 I	60 I	54	69 GHIL	
Mevduat (TL ve yabancı para)	49 IL	39	40	71 HIJLM	59 IL	58 IL	72 ILM	
Fonlar (Yatırım fonları, emeklilik fonları, gayrimenkul fonları, girişim sermayesi fonları)	30	30	34	34	65 GHILM	51 GILM	57 GILM	
Türev işlemler (Vadeli işlemler, opsiyonlar, varantlar)	22	20	21	22	33 GILM	44 GILM	68 GHIJLM	
Bonolar (Devlet ve özel sektör tahvil/bonoları, TL ve yabancı para)	20	19	20	20	36 GILM	49 GIJLM	53 GIJLM	

Baz: Yatırım yapanlar (n:960) >%95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
S11. Aşağıdaki yatırımlardan hangilerine kişisel olarak sahipsin? (Çok cevap)

Ortalama toplam yatırım miktarı 540 bin TL civarındadır.

Millennial ve Gen X'in ortalama yatırım miktarı, Gen Z'ye kıyasla çok daha yüksek düzeydedir.

Toplam Yatırım Miktarı ve En Çok Paya Sahip Yatırım Türü

% Baz	Toplam	GRUP		
		Yatırım yapan Gen Z	Yatırım yapan Millennial	Yatırım yapan Gen X
A	C	D		
Ortalama	540.507,1 TL	305.798,7 TL	712.892,13 TL A	602.830,88 TL A
Borsa (Hisse senetleri, borsa yatırım fonları)	27	25	30	26
Kripto varlıklar (Kriptoparalar, NFT, vd)	25	24	28	23
Kıymetli madenler (altın, gümüş, platin vb)	23	26	21	23
Mevduat (TL ve yabancı para)	13	13	11	15
Fonlar (Yatırım fonları, emeklilik fonları, gayrimenkul fonları, girişim sermayesi fonları)	4	3	4	6
Bonolar (Devlet ve özel sektör tahvil/bonoları, TL ve yabancı para)	3	4 D	3	1
Türev işlemler (Vadeli işlemler, opsiyonlar, varantlar)	2	3	1	1

Toplam yatırım miktarı, geliri yüksek bireyler için 1 milyon TL'nin üzerindeyken, evli ve çocuklu olanlar için yaklaşık 700 bin TL'dir. Kıymetli madenler ve türev işlemler kadınlar arasında popülerken, kripto varlıklar erkekler arasında tercih edilmektedir. Borsa orta ve yüksek gelir seviyesine sahip olanlar tarafından, mevduat ise bekar ve daha düşük gelire sahip bireyler tarafından en çok tercih edilen yatırım türleridir.

Baz: Yatırım yapanlar (n:960) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir

Q15. Daha önce belirli yatırım türlerine sahip olduğunuzu belirtmiştin. Tüm yatırımların yaklaşık toplam ₺ değeri nedir? (Açık uçlu)

Q15a. Bir önceki soruda toplam ... ₺ yatırıma sahip olduğunuzu belirtmiştin. En yüksek payı aşağıdakilerden hangisinde? (Tek cevap)

Birikmiş küçük miktar parayla yatırım yapma imkanı, içsel merak ve yatırım yapacak bir miktar paraya sahip olma gibi faktörler, yatırım yapma isteğini artıran etkenler arasında öne çıkmaktadır.

Yatırım Yapmaya Karar Verirken Etkileyen Faktörler

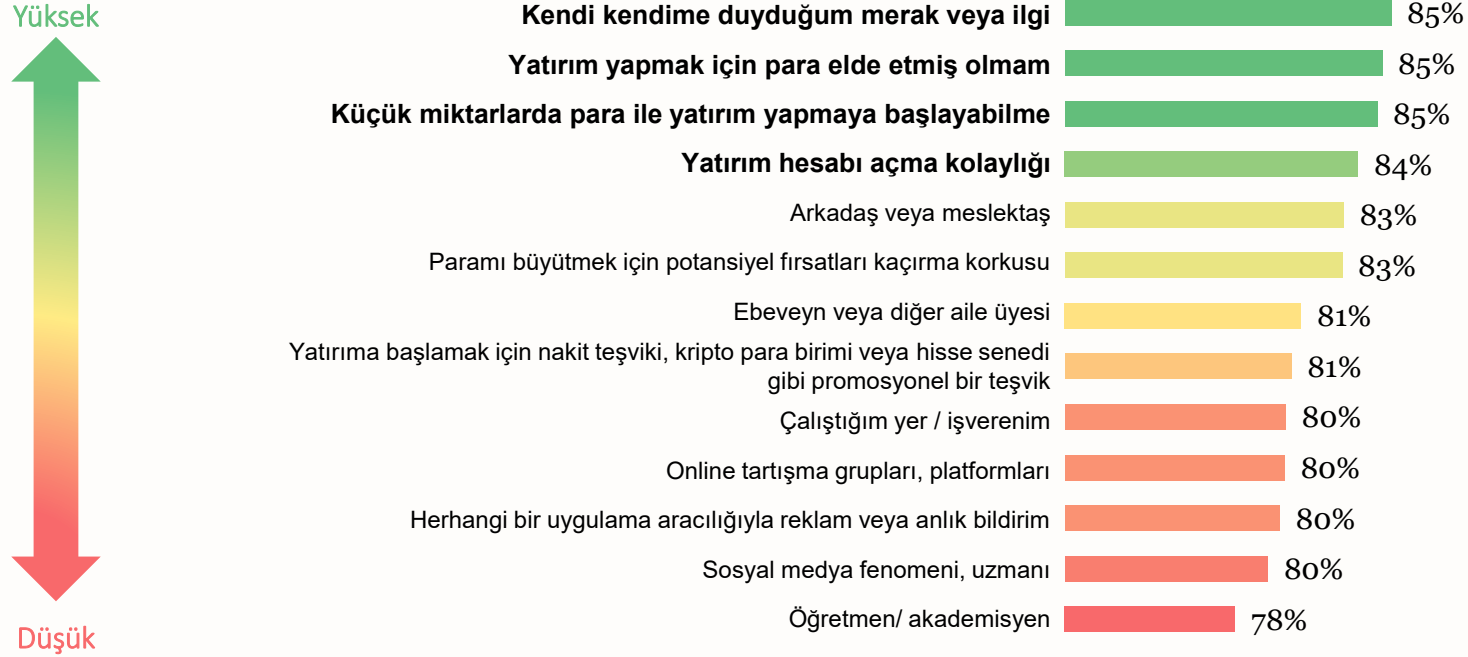
		Toplam	Yatırım yapan Gen Z A	Yatırım yapan Millennial C	Yatırım yapan Gen X D
Baz		960	320	320	320
Küçük miktarlarda para ile yatırım yapmaya başlayabilme	TB%	56	55	57	55
	T2B%	90	91	90	89
	Ortalama (/5)	4.42	4.41	4.43	4.41
Kendi kendime duyduğum merak veya ilgi	TB%	55	54	60 D	51
	T2B%	90	89	93	88
	Ortalama (/5)	4.4	4.37	4.5 AD	4.33
Yatırım yapmak için para elde etmiş olmam	TB%	47	45	53 D	44
	T2B%	83	80	85	83
	Ortalama (/5)	4.22	4.15	4.28	4.22
Yatırım hesabı açma kolaylığı	TB%	44	41	50 AD	41
	T2B%	78	74	83 A	78
	Ortalama (/5)	4.06	3.92	4.21 AD	4.05
Paramı büyütme için potansiyel fırsatları kaçırma korkusu	TB%	34	36 D	39 D	25
	T2B%	71	74 D	73	67
	Ortalama (/5)	3.88	3.92 D	3.97 D	3.73
Arkadaş veya meslektaş	TB%	32	31	34	30
	T2B%	70	68	74	69
	Ortalama (/5)	3.77	3.72	3.86	3.75
Ebeveyn veya diğer aile üyesi	TB%	31	37 D	33 D	22
	T2B%	61	67 D	60	57
	Ortalama (/5)	3.6	3.77 D	3.61	3.42
Yatırıma başlamak için nakit teşviki, kripto para birimi veya hisse senedi gibi promosyonel bir teşvik	TB%	30	32 D	34 D	23
	T2B%	60	62 D	67 D	52
	Ortalama (/5)	3.53	3.57 D	3.72 D	3.32
Online tartışma grupları, platformları	TB%	24	27 D	28 D	19
	T2B%	54	56 D	63 D	45
	Ortalama (/5)	3.38	3.44 D	3.58 D	3.13
Herhangi bir uygulama aracılığıyla reklam veya anlık bildirim	TB%	23	23	29 D	19
	T2B%	52	54 D	57 D	46
	Ortalama (/5)	3.31	3.3	3.45 D	3.17
Sosyal medya fenomeni, uzmanı	TB%	22	23 D	27 D	15
	T2B%	51	52 D	57 D	43
	Ortalama (/5)	3.23	3.25 D	3.46 D	2.97
Çalıştığım yer / işverenim	TB%	20	19 D	27 AD	13
	T2B%	46	38	57 AD	43
	Ortalama (/5)	3.12	2.91	3.44 AD	3.01
Öğretmen/ akademisyen	TB%	16	16	20 D	13
	T2B%	38	34	45 AD	34
	Ortalama (/5)	2.84	2.72	3.06 AD	2.73

Baz: Yatırım yapanlar (n:960) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
Q19. Yatırım yapmaya başlama kararında aşağıdakilerin her biri ne kadar etkili oldu? (Grid Tek cevap)

Yatırım yapma merakı/ilgisi, yeterli para temini, küçük miktarlarla başlama imkanı ve yatırım hesabı açmanın kolaylığı, yatırım yapan bireyler için en etkili faktörlerdir.

Yatırım Yapmaya Karar Verirken Etkileyen Faktörler

Bağımlı Değişken: Yatırım Miktarı

Baz: Yatırım yapanlar (n:960)

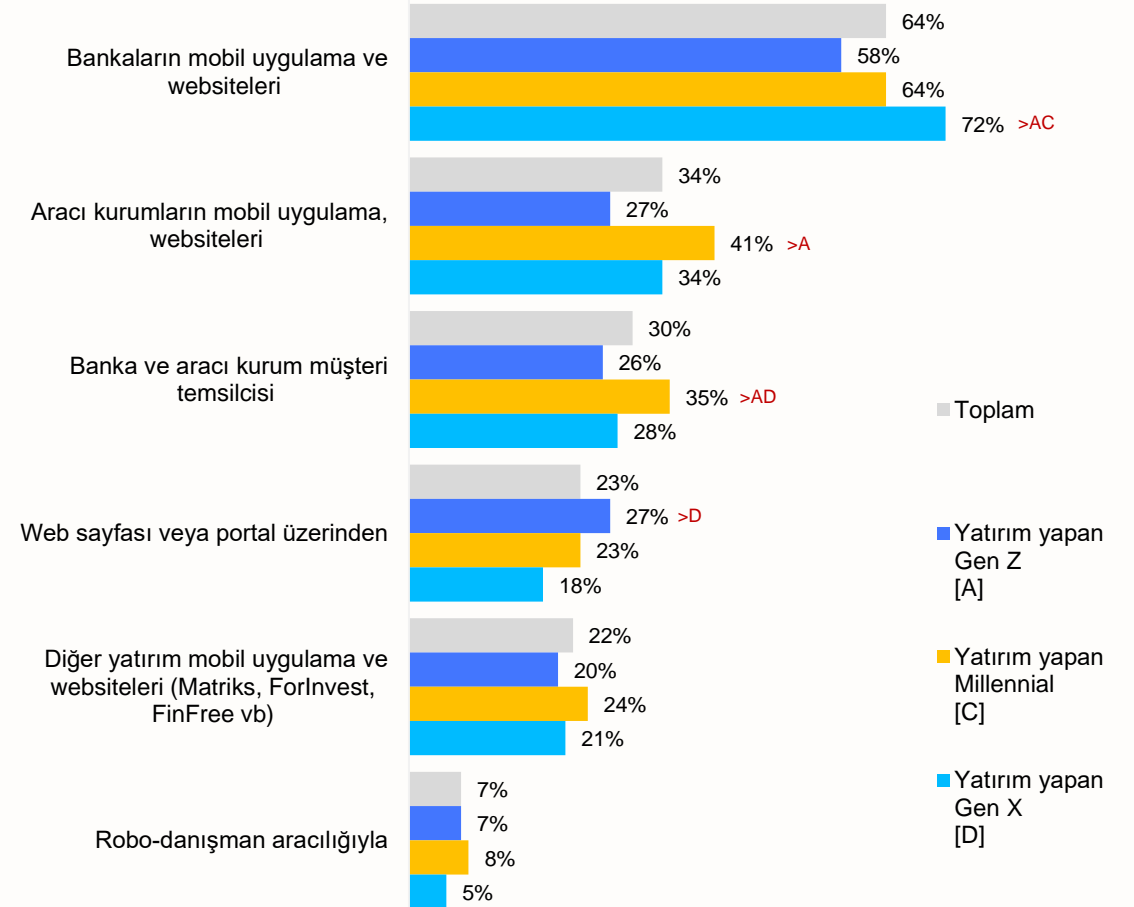
Q15. Daha önce belirli yatırım türlerine sahip olduğunuzu belirtmiştin. Tüm yatırımların yaklaşık toplam ₺ değeri nedir? (Açık uçlu)

Q19. Yatırım yapmaya başlama kararında aşağıdakilerin her biri ne kadar etkili oldu? (Grid Tek cevap)

Yatırımları Yönetim Şekli

Yatırımların çoğunlukla bankaların mobil uygulaması ve websiteleri ile yönetildiği görülmektedir. Bu oran özellikle Gen X'te daha yüksektir.

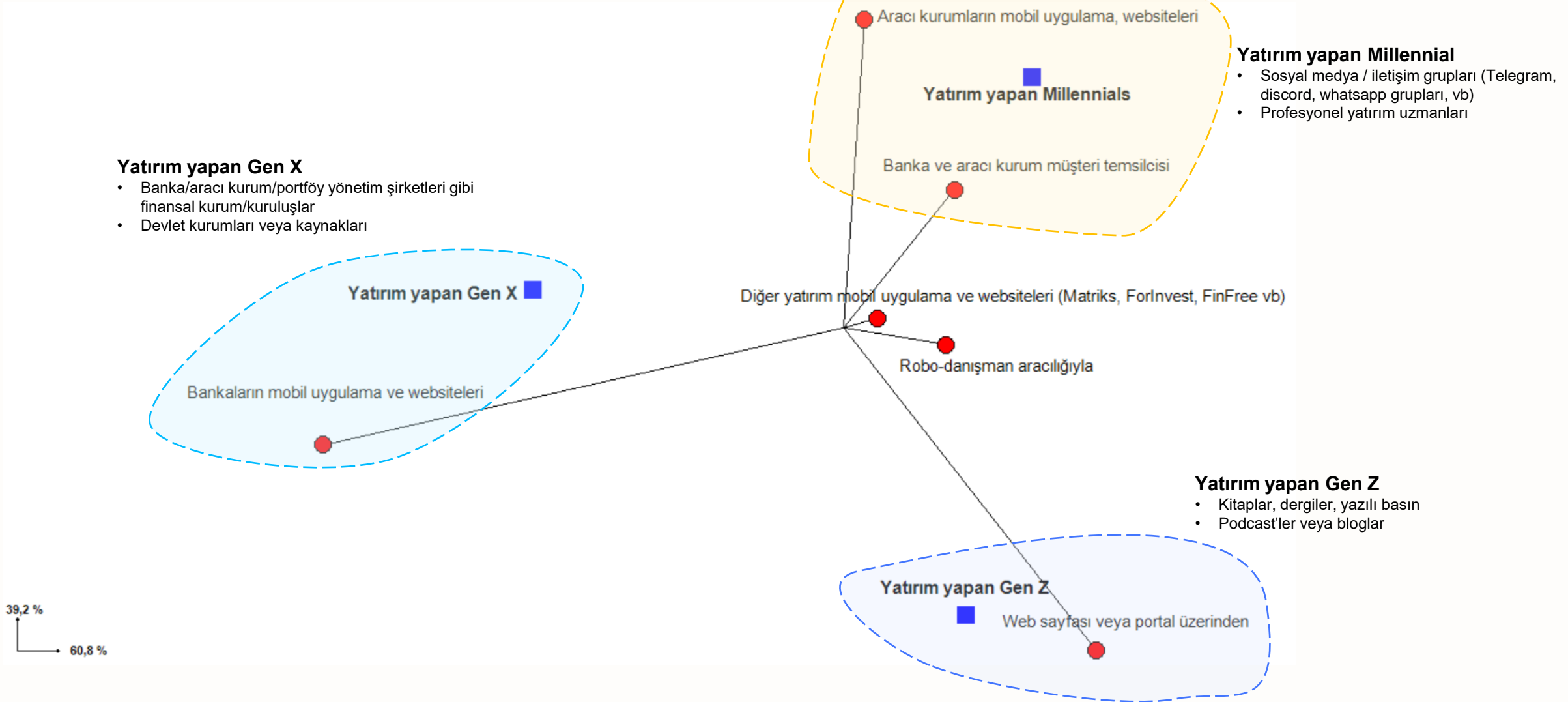
Banka ve aracı kurum müşteri temsilcisi Millennial ve kadınlar; aracı kurumların mobil uygulama, websiteleri çalışan, erkekler ve yine Millennial'larda öne çıkmaktadır.

Baz: Yatırım yapanlar (n:960); Yatırım yapan Gen Z, Millennial, Gen X (n:320) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir

Q20. Yatırımlarını genellikle nasıl yönetir ve/veya alım satım yaparsın? (Çok cevap)

Biplot Analizi – Yatırım Yönetim Şekli

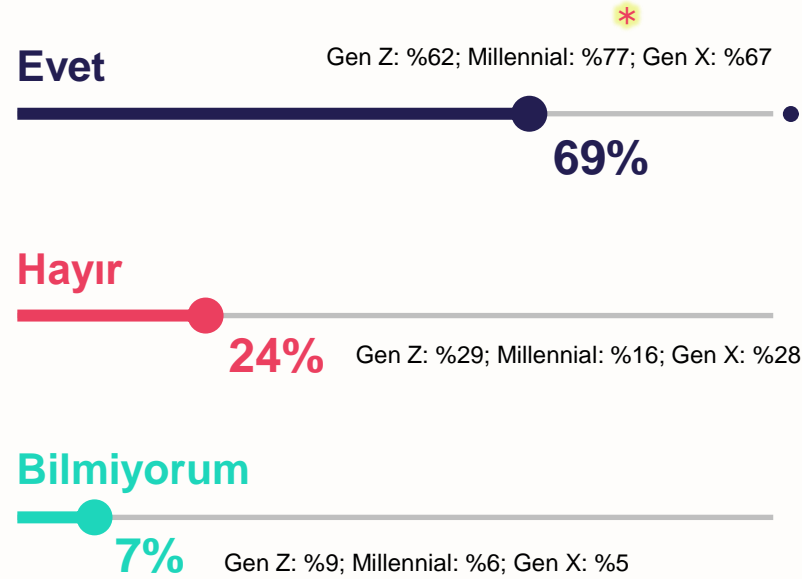
Baz: Yatırım yapanlar (n:960); Yatırım yapan Gen Z, Millennial, Gen X (n:320)
Q20. Yatırımlarını genellikle nasıl yönetir ve/veya alım satım yaparsın? (Çok cevap)

Banka mobil uygulama ve websitesi kullanan her 10 kişiden 7'si bu uygulamaların yatırım önerisinde bulunduğunu ve bu grubun çoğunluğu da (%76) bu önerilerden etkilendiğini belirtmektedir.

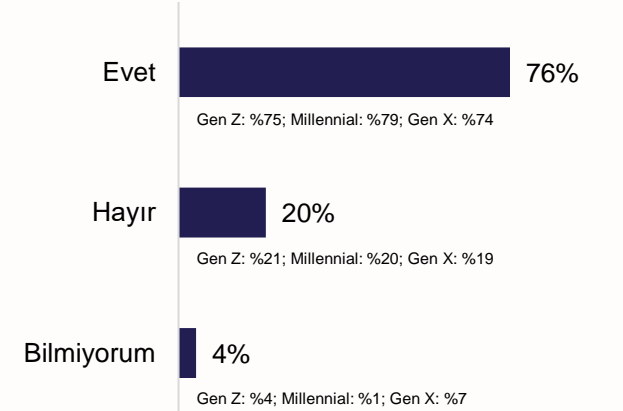
%64

bankaların mobil uygulama ve web siteleri üzerinden yönetip, alım satım yapanlar

Uygulamaların Yatırım Önerisinde Bulunma Durumu

Uygulama Önerilerinden Etkilenme Durumu

Baz: Öneri alanlar (n:426); Gen Z (n:114), Millennial (n:158), Gen X (n:154)

* Diğer gruplara kıyasla %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir

Baz: Bankaların mobil uygulama ve websitelerini tercih edenler (n:619); Gen Z (n:184), Millennial (n:204), Gen X (n:231)

Q20. Yatırımlarını genellikle nasıl yönetir ve/veya alım satım yaparsın? (Çok cevap)

Q21. Kullandığın yatırım uygulamaları, belirli bir yatırım veya strateji hakkında önerilerde bulunuyor veya bilgi veriyor mu? (Tek cevap)

Q22. Bir yatırım uygulamasından gelen bir öneri veya mesaj seni hiç belirli bir yatırım, işlem veya satın alma yapman konusunda etkiledi mi? (Tek cevap)

Yatırımcılar müşteri temsilcisiyle olan ilişkilerine, müşteri temsilcisinin arkadaşı veya halihazırda aile üyesinin kendisiyle çalışması nedeniyle başladıklarını ifade etmektedir.

%30

yatırımlarını genellikle banka ve aracı kurum müşteri temsilcisi aracılığıyla yönetmektedir.

Müşteri Temsilcisiyle Çalışmaya Başlama Yöntemi

		Gen Z A	Millennial C	Gen X D
Banka / aracı kurum müşteri temsilcisi arkadaşım	22%	29	18	22
Halihazırda aile üyelerimin çalıştığı bir banka / aracı kurum müşteri temsilcisi olması	19%	22	19	15
İnternette aradım	17%	17	16	19
Bir arkadaş veya meslektaşımın yönlendirmesi	16%	18	17	15
Halihazırda hizmet aldığım finansal kuruluşta çalışan aracılığıyla	12%	6	13	16 A
Profesyonel yatırım danışmanı tarafından verilen bir seminere veya çevrimiçi konferansa katıldım	10%	5	15 A	8
İşyerim / işverenim aracılığıyla	1%	-	2	2
Reklam aracılığıyla	1%	2	-	2

Baz: Müşteri temsilcisi ile çalışanlar (n:285); Gen Z (n:83), Millennials (n:113), Gen X (n:89) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
Q23. Mevcut müşteri temsilcinle çalışmaya nasıl başladın? (Tek cevap)

Müşteri temsilcisi kullanmama sebepleri arasında yatırımcıların yatırımlarını doğrudan kendilerinin yönetmeyi tercih etmeleri ve yeterli bilgiye sahip olduklarını düşünmeleridir.

Müşteri Temsilcisi ile Çalışmama Bariyerleri

		Gen Z A	Millennial C	Gen X D
Kendim yönetmekten hoşlanıyorum	53%	45	55 A	61 A
Kendim yapabilecek kadar bilgiliyim	40%	32	46 A	43 A
Danışmanlık almaya değecek kadar servetim yok	28%	24	25	34 AC
Banka / aracı kurum müşteri temsilcisine ücret ödemek istemiyorum	23%	24	22	23
Bir banka / aracı kurum müşteri temsilcisinin benim çıkarlarımı doğrultusunda hareket edeceğine güvenmiyorum	15%	17	14	13
Bir banka / aracı kurum müşteri temsilcisi ile çalışmanın yatırım kararları alma sürecini yavaşlatabileceğini düşünüyorum	14%	16	14	10
Banka / aracı kurum müşteri temsilcisi ile çalışmak çok pahalı, karşılayamam	13%	13	17 D	8
Bir banka / aracı kurum müşteri temsilcisini nerede/nasıl bulacağımı bilmiyorum	3%	5	4	2

Baz: Müşteri temsilcisi ile çalışmayanlar (n:675); Gen Z (n:83), Millennial (n:113), Gen X (n:89) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
Q24. Yatırımlarını yönetmek ve alım satım yapmak için genellikle bir banka aracı kurum müşteri temsilcisi kullanmadığınızı belirttin. Başlıca nedeni nedir? (Çok cevap)

Yatırımcılar haftada ortalama dört kez alım/satım yaparken Millennial Gen X'e göre daha fazla alım/satım işlemi yapmaktadır. Yatırımcılar haftada ortalama altı kez portföy değerlerini kontrol ederken Millennial ve Gen X, Gen Z'ye göre daha çok güncel piyasa haber/verilerini takip etmektedir.

Yatırım Hakkında Bilgi Alma Veya Yatırım İşlemi Yapma Sıklığı

Tek tek yatırımlarımın ve toplam portföyüm ulaştığı değeri görmek

Ortalama haftada
6,2 kere

Gen Z	Millennial	Gen X
A	C	D
6.1	6.2	6.4

Alım/satım yapmak veya farklı yatırıma yönelmek

Ortalama haftada
4,4 kere

Gen Z	Millennial	Gen X
A	C	D
4.4	4.9 D	4.0

Genel olarak güncel haberler, endeks düzeyleri, piyasa verilerini takip etmek

Ortalama haftada
6,6 kere

Gen Z	Millennial	Gen X
A	C	D
6.0	6.7 A	7.2 A

Bu ortalamalar erkekler, eğitim ve kişisel/hane gelir seviyesi yüksek, çalışan kişiler arasında daha yüksektir.

Baz: Yatırımlar yapanlar (n:960) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
Q25. Altta gördüklerini ne sıklıkta gerçekleştiriyorsun? (Grid tek cevap)

İlave alım, dip fiyattan alım yapma ve yatırım değerini (fırsatını) kaçırmaya endişesi, yatırımcılar arasında daha sık görülen durumlardır.

Değer kaçırmaya korkusu, yüksek risk olarak büyük miktarlarda yatırım yapma ve «ya hep ya hiç» tarzı yatırım yapma eğilimi özellikle Gen Z ve Millennial arasında daha belirgindir.

Panik satış ve «ya hep ya hiç» tarzı yatırımlar kadınlar arasında, dipten alım yapma erkekler arasında daha yaygındır. Panik satış evli kişiler arasında da öne çıkmaktadır.

İlave alım ve dipten alım yapma çalışan, kişisel ve hane geliri yüksek, evli ve çocuklu bireyler arasında daha yüksek düzeydedir.

Şimdiye Kadar Gerçekleştirilen İşlemler

	%		Toplam	Yatırım yapan Gen Z	Yatırım yapan Millennial	Yatırım yapan Gen X
			Baz	A	C	D
			960	320	320	320
İlave alım (Piyasa değerinin altında olduğunu düşüncesiyle fırsat alımları)	Evet		81	75	88 AD	81
	Hayır		19	25 C	12	19 C
Dipten Alım Yapma (Piyasa değeri çok aşırı düşen bir finansal varlıkta fırsat alımları)	Evet		81	78	85 A	79
	Hayır		19	23 C	15	21
Bir yatırımın değerini kaçırmaya korkusu ile yatırım yapmak	Evet		69	72 D	72 D	64
	Hayır		31	28	28	36 AC
Panik Satış (değeri düşen bir yatırım aracından daha fazla zarar etmemek adına kurtulma isteği)	Evet		52	50	57	50
	Hayır		48	50	43	50
Potansiyeli olan varlıklara, çok yüksek risk olarak, çok yüksek tutarda girmek	Evet		45	49 D	50 D	35
	Hayır		55	51	50	65 AC
Ya Hep Ya Hiç Tarzı Yatırımlar	Evet		43	49 D	49 D	32
	Hayır		57	51	51	68 AC

Baz: Yatırım yapanlar (n:960) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
Q26. Aşağıdaki işlemlerden şimdiye kadar hangilerini gerçekleştirdin? (Grid tek cevap)

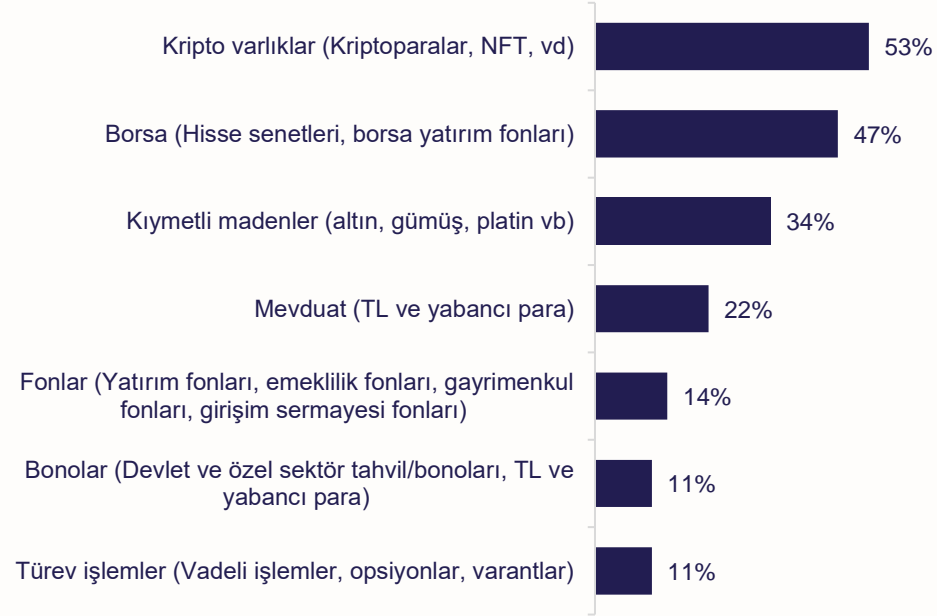
Değer kaçırma korkusuyla en çok gerçekleştirilen yatırım türleri kripto varlıklar ve borsadır.

Bonolar ve türev işlem yatırım türleri Millennial arasında daha yaygındır.

%69

değer kaçırma korkusuyla yatırım yaptığını belirtmektedir.

Değer Kaçırma Korkusuyla Yatırım Yapma Nedenleri

	Gen Z A	Millennial C	Gen X D
Kripto varlıklar (Kriptoparalar, NFT, vd)	51	56	51
Borsa (Hisse senetleri, borsa yatırım fonları)	42	49	50
Kıymetli madenler (altın, gümüş, platin vb)	30	37	34
Mevduat (TL ve yabancı para)	22	20	23
Fonlar (Yatırım fonları, emeklilik fonları, gayrimenkul fonları, girişim sermayesi fonları)	8	20 A	14
Bonolar (Devlet ve özel sektör tahvil/bonoları, TL ve yabancı para)	7	17 AD	10
Türev işlemler (Vadeli işlemler, opsiyonlar, varantlar)	9	16 AD	9

Bono ve kıymetli madenler kadınlarda; kripto varlıklar erkekler arasında öne çıkmaktadır.

Baz: Değer kaçırma korkusu ile yatırım yapanlar (n:664); Gen Z (n:229), Millennial (n:230), Gen X (n:205) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
Q27. Daha önce değeri yükselen bir yatırım fırsatına değerini kaçırma korkusu ile yatırım yaptığını ifade ettin. Bu yatırımı aşağıdaki yatırım araçlarından hangisinde yapmıştın? (Çok cevap)

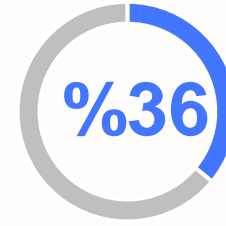
Her üç yatırımcıdan biri banka kredisi ya da bir yakınından borç alarak yatırım yaparken, benzer oranda yatırımcı da kaldıraçlı yatırım gerçekleştirmektedir.

Banka veya Başkalarından Borç Alma & Kaldıraçlı Yatırım Yapma Durumu

Banka kredisi veya bir yakından borç alarak işlem yapanlar

Gen Z	Millennial	Gen X
A	C	D
33 D	47 AD	24

Kaldıraçlı işlem / yatırım yapanlar

Gen Z	Millennial	Gen X
A	C	D
37 D	47 AD	25

%7 kaldıraçlı işlemleri / kredili hisse işlemleri bilmediğini belirtmiştir.

Banka kredisi ya da bir yakınından borç alarak yatırım yapanların oranı çalışan, evli ve çocuklu kişiler arasında daha yüksek düzeydedir.

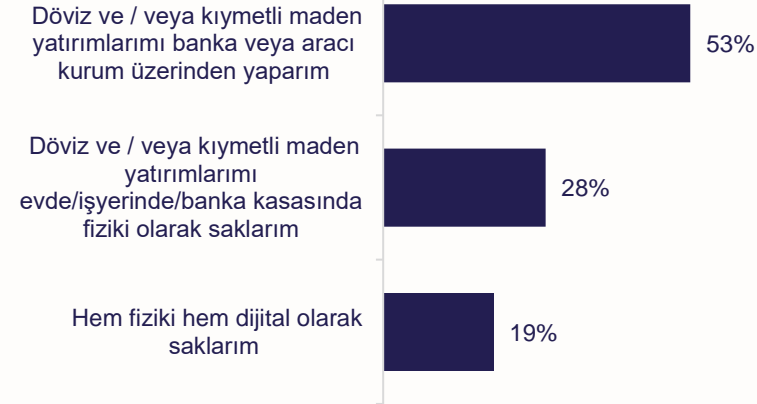
Baz: Yatırım yapanlar (n:960); Yatırım yapan Gen Z, Millennial, Gen X (n:320) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir
Q28a. Bugüne kadar yatırım yapmak için hiç banka veya başkalarından borç aldın mı? (Tek cevap)
Q28b. Bugüne kadar hiç kaldıraçlı yatırım yaptın mı? (Tek cevap)

Döviz ve/veya kıymetli maden yatırımları yapanların yarısı, banka veya aracı kurum üzerinden yatırım yapmayı tercih etmektedir.

%53

döviz ve/veya kıymetli maden yatırımına sahip olduğunu belirtmektedir.

Döviz veya Değer Madenleri Saklama Tercihi

Gen Z	Millennial	Gen X
A	C	D
50	57	52
31	27	26
19	16	22

Kıymetli madenler kadınlar, evli ve çocuklu kişiler arasında öne çıkmaktadır.

Baz: Döviz ve/veya kıymetli maden yatırımı yapanlar (n:667); Gen Z (n:208), Millennial (n:225), Gen X (n:234)
Q28. Döviz ve / veya kıymetli maden yatırımı yaptığını belirtmişsin. Aşağıdaki ifadelerden hangisi senin için en uygundur? (Tek Cevap)

Ailesinden toplu para alanların, yatırımlarında daha düşük riskli ürünlere; para almayanların ise orta riskli ürünlere yönelebileceği görülmektedir. Yüksek riskli ürünlere yatırım yapma eğilimi ise yatırımda karar verme yeteneğine güvenenler arasında daha yüksektir.

Yatırım Yapanların Risk Alma Durumu

%	Ailesinden toplu para alanlar	Ailesinden toplu para almayanlar	Yatırımda karar verme yeteneğine güvenenler	Yatırımda karar verme yeteneğine tam güvenmeyenler
	g	h	A	B
<i>Baz</i>	313	595	665	295
Olabildiğince riskten kaçınır, güvenli yatırım araçlarını tercih eder, az ama düzenli bir getiri sağlamayı	40	39	38	42
Enflasyonun üzerinde getiri beklentisiyle, yatırımda düşük riskli ürünlere yatırım yapabilirim	35 h	28	31	31
Genel olarak orta riskli ürünleri tercih etmekle beraber, uzun vadede toplam getirimi artırmak amacıyla, riskli ürünlere makul ölçüde yatırım yapabilirim	16	24 g	20	22
Yüksek getiri beklentisiyle, yüksek riskli ürünlere yatırım yapabilirim	7	7	9 B	4
Çok yüksek getiri isterim ve çok yüksek riskli ürünlere yatırım yapabilirim. Gelişmiş yatırım ürünlerinin riskleri konusunda bilgiliyim	3	2	2	2

Baz: Yatırım yapanlar (n:960) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir

Q11. Hayata ilk atıldığında, ailen tarafından yatırım yapabilmek için toplu bir para aldın mı? (Tek cevap)

Q35. Aşağıdaki ifadelerden hangisi tasarruf veya yatırım yaparken almak istediğin finansal risk düzeyini en iyi şekilde tanımlar? (Tek Cevap)

Yatırım Yapmayan Gen Z

i- Gelirin yetersiz olması, ii- yeterli birikimin olmaması ve iii- diğer harcamalar için tasarruf yapma eğilimi, finansal yatırım yapma önündeki temel engellerdir.

Gelirin yetersiz olması kadınlar tarafından daha çok belirtilmektedir.

Yatırım Yapmama Bariyerleri

		Toplam	Kadın E	Erkek F
Baz		300	124	166
Gelirimin yetersiz olması	TB%	47	55 F	41
	T2B%	74	81 F	67
	Ortalama (/5)	4.05	4.23 F	3.9
Yatırıma yönlendirecek yeterli birikimin olmaması	TB%	41	46	37
	T2B%	72	77	69
	Ortalama (/5)	3.96	4.1	3.89
Diğer harcamalar için tasarruf yapma eğilimi (aile giderleri, borçlar vb)	TB%	28	33	25
	T2B%	63	65	63
	Ortalama (/5)	3.67	3.74	3.62
Borç yönetimi / borcum olması	TB%	28	31	27
	T2B%	58	62	56
	Ortalama (/5)	3.53	3.6	3.49
Bilgi ve tecrübe eksikliğim	TB%	25	26	25
	T2B%	56	48	61 E
	Ortalama (/5)	3.54	3.42	3.6
Riskli oluşu	TB%	21	22	20
	T2B%	54	53	55
	Ortalama (/5)	3.44	3.44	3.45
Çalıştığım bir profesyonel yatırım danışmanı olmaması	TB%	23	20	24
	T2B%	49	46	49
	Ortalama (/5)	3.35	3.26	3.39
Faiz hassasiyeti / inanç	TB%	18	19	18
	T2B%	45	47	45
	Ortalama (/5)	3.18	3.23	3.16
Aile bireylerinin desteklememesi	TB%	18	16	20
	T2B%	43	40	45
	Ortalama (/5)	3.2	3.07	3.27
Zamanımın yetersiz olması	TB%	15	19	13
	T2B%	42	41	42
	Ortalama (/5)	3.13	3.07	3.16
Önümüzdeki 5 yılı içerisinde yatırım yapma niyetini	TB%	32	33	33
	T2B%	61	65	60
	Ortalama (/5)	3.73	3.74	3.76

Baz: Yatırım Yapmayan Gen Z (n:300) >Harfler %95 güven aralığında anlamlı farklılıkları gösterir

Q29. Yatırım yapmama nedenlerin arasında aşağıdakilerin her biri ne kadar etkilidir? (Grid – 5'li skala)

Q30. Önümüzdeki 5 yılı düşündüğünde yatırım yapma niyetini aşağıdakilerden hangisi ifade eder? (Tek Cevap – 5'li skala)

Yatırım niyetlerini etkileyen en önemli engeller zaman kıtlığı, riskten kaçınma, yetersiz bilgi ve deneyim, yetersiz tasarruf ve diğer harcamaları önceliklendirme eğilimidir.

Yatırım Kararlarını Etkileyen Engeller

Bağımlı Değişken: Yatırım Niyeti

Baz: Yatırım Yapmayan Gen Z (n:300)

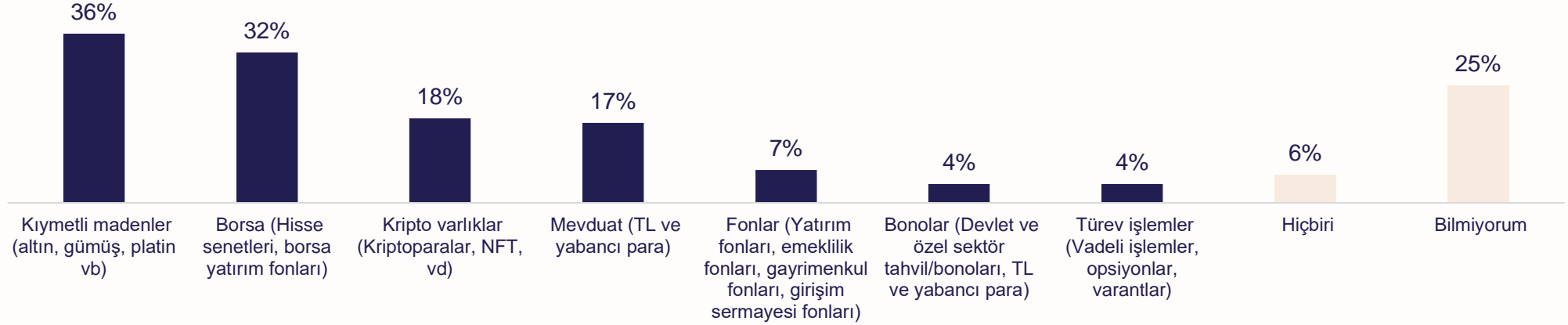
Q29. Yatırım yapmama nedenlerin arasında aşağıdakilerin her biri ne kadar etkilidir? (Grid – 5'li skala)

Q30. Önümüzdeki 5 yılı düşündüğünde yatırım yapma niyetini aşağıdakilerden hangisi ifade eder? (Tek Cevap – 5'li skala)

Her 10 katılımcıdan 4'ü önümüzdeki 5 yıl içerisinde kıymetli madenlere, 3'ü ise borsaya yatırım yapma niyetinde olduğunu belirtmektedir.

Her dört katılımcıdan biri hangi yatırımı yapacağını bilmemektedir.

Önümüzdeki 5 Yıl İçerisinde Yapılması Niyet Edilen Yatırımlar

Kıymetli madenler kadınlar arasında, borsa ise erkekler arasında öne çıkmaktadır.

Baz: Yatırım Yapmayan Gen Z (n:300)
Q30a. Peki önümüzdeki 5 yıl içerisinde yatırım yapacak olsan, aşağıdakilerden hangisine yatırım yapardın? (Çok Cevap)

Teşekkürler